

HRVATSKI VOJNIK

Broj 87. Godina III. 26. svibnja 2006. www.hrvatski-vojn timer.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Čestitamo 15 godina
oružanih snaga RH

KRANJČEVIČEVA

VUKOVAR

KNIN

ISAF

1991

2006

U povodu 28. svibnja, Dana oružanih snaga Republike Hrvatske, svim pripadnicima oružanih snaga upućujem iskrene čestitke!

Obilježavajući današnji dan kao najveći praznik oružanih snaga s ponosom ističemo naš put stvaranja samostalne, neovisne i demokratske Hrvatske. Osobito zahvaljujemo

svima koji su na putu stvaranja Hrvatske države položili svoje živote na oltar domovine.

Danas, petnaest godina nakon prvog svečanog postrojavanja, s ponosom ističemo Hrvatsku vojsku koja je vodila važne vojno-redarstvene operacije do konačne pobjede u Domovinskom ratu. Oružane snage Republike Hrvatske uvijek su spremne ispuniti svoju osnovnu zadaću, a to je obrana nacionalnog teritorija i suverenosti. Također, možemo sve više pridonositi sigurnosti i miru u svijetu zajedničkim djelovanjem s našim prijateljima i partnerima u mirovnim operacijama.

Dugoročnim planom razvoja oružanih snaga osigurat ćemo njihov snažni razvoj u idućih deset godina. Hrvatske oružane snage vrlo brzo dostižu standarde NATO članica u mobilnosti, razmjernosti i održivosti u svim terenskim uvjetima. Hrvatski građani mogu biti ponosni na svaku ženu i muškarca pripadnika oružanih snaga koji časno služe svojoj hrvatskoj domovini.

Još jednom, svima vama, pripadnicima oružanih snaga, čestitam 28. svibnja, Dan oružanih snaga Republike Hrvatske.

**ministar obrane
Berislav Rončević**

Poštovani generali i admirali, časnici, dočasnici, vojnici i mornari, državni službenici i namještenici, čestitam vam 15. obljetnicu ustrojavanja oružanih snaga Republike Hrvatske, Dan oružanih snaga i Dan hrvatske kopnene vojske!

Danas, 28. svibnja 2006. godine s ponosom se sjećamo prvog postrojavanja Zbora narodne garde 28. svibnja 1991. godine na stadionu NK "Zagreb" u Kranjčevićevoj ulici. Sjećamo se godina ustrojavanja i jačanja Hrvatske vojske koja je kroz oslobodilački i pobjednički Domovinski rat izrasla u respektabilnu snagu, te stala na međunarodno priznate granice i postala temelj sigurnosti Republike Hrvatske.

Obilježavajući 15. obljetnicu oružanih snaga Republike Hrvatske, ne smijemo zaboraviti sve oslobodilačke akcije Hrvatske vojske tijekom Domovinskog rata te krunske vojne pobjede u vojno-redarstvenim operacijama Bljesak i Oluja. S velikim se poštovanjem prisjećamo poginulih, ranjenih i nestalih hrvatskih branitelja, znajući da bez njihove žrtve i ustrajnosti svih branitelja ne bismo ostvarili željene ciljeve.

Pred nama danas stoje odgovorne zadaće provedbe reforme, dostizanja ciljeva profesionalno obučениh i opremljenih snaga u procesu prilagodbe NATO standardima i uključivanja u međunarodne asocijacije. Bez sumnje smo na dobrom putu, jer mnogi pripadnici oružanih snaga Republike Hrvatske sudjeluju u mirovnim misijama i zajedno s pripadnicima drugih vojski pridonose miru u regionalnom i svjetskom okruženju.

Čestitajući vam 15. obljetnicu ustrojavanja oružanih snaga Republike Hrvatske, Dan oružanih snaga i Dan Hrvatske kopnene vojske, pozivam vas da zajedničkom učinkovitošću i osobnim profesionalnim zalaganjem pridonese-mo ostvarenju naših temeljnih ciljeva: sigurnosti i stabilnosti Republike Hrvatske.

**načelnik GSOSRH,
general zbora Josip Lucić**

Nakladnik:
MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morh.hr)
Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@morh.hr)
Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)
Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morh.hr)
Urednici rubrika: Marija Alvir
(marija.alvir@morh.hr), Domagoj Vlahović
Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlov, Milenka Pervan Stipić
Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač
Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Damir Bebek
Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)
Prijevod: Jasmina Pešek
Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo
tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić
Lektor: Lidija Bogišić
Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović
tel: 4568-699;
fax: 4551-852

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informira-
nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-
platnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:
AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH
Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojniki.hr>
E-mail: hvojniki@morh.hr
Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.

Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

Stjepan Mesić, predsjednik Republike Hrvatske i vrhovni zapovjednik OSRH

U ratu nam nitko nije pomagao i nitko naše bitke nije vodio umjesto nas. Stvaramo profesionalnu vojsku koja će biti izvršno naoružana i mobilna i ona će ići u misije tamo gdje to Hrvatska odluči...

Strana 4

Berislav Rončević, ministar obrane RH

Uz svoje uobičajene zadaće u zemlji, OSRH izrazito uspješno predstavljaju našu zemlju u međunarodnim misijama, pridonoseći uspostavljanju svjetskog mira i stabilnosti. Udio pripadnika OS RH u ostvarenju tog cilja bit će sve veći. No, unatoč tome, njezini će pripadnici prije svega imati na umu svoj osnovni motiv, koji je i stvorio OS RH, a to je ljubav prema svojoj domovini Hrvatskoj

Strana 6

general zbora Josip Lucić, načelnik Glavnog stožera OSRH

U dostizanju postavljenih ciljeva najvažniji dio je čovjek te njegova profesionalna sposobnost kao vojnika, dočasnika ili časnika. Bitna je spoznaja svakog pojedinca o nužnosti vlastite prilagodbe zahtjevima koje postavlja vojni poziv...

Strana 8

Hrvatski vojnici, policajci i vatrogasci na 48. međunarodnom vojnom hodočašću u Lourdes

"Hrvatski narod je jako trpio i ima veliku želju da živi u miru, da živi mir i da mir postane stvarnost oko njega", kazao je ravnatelj 48. međunarodnog hodočašća mons. Theron, istaknuvši pri tome kako se na našim hodočascima vidi koliko jako nam je važno svjedočiti vjeru...

Strana 10

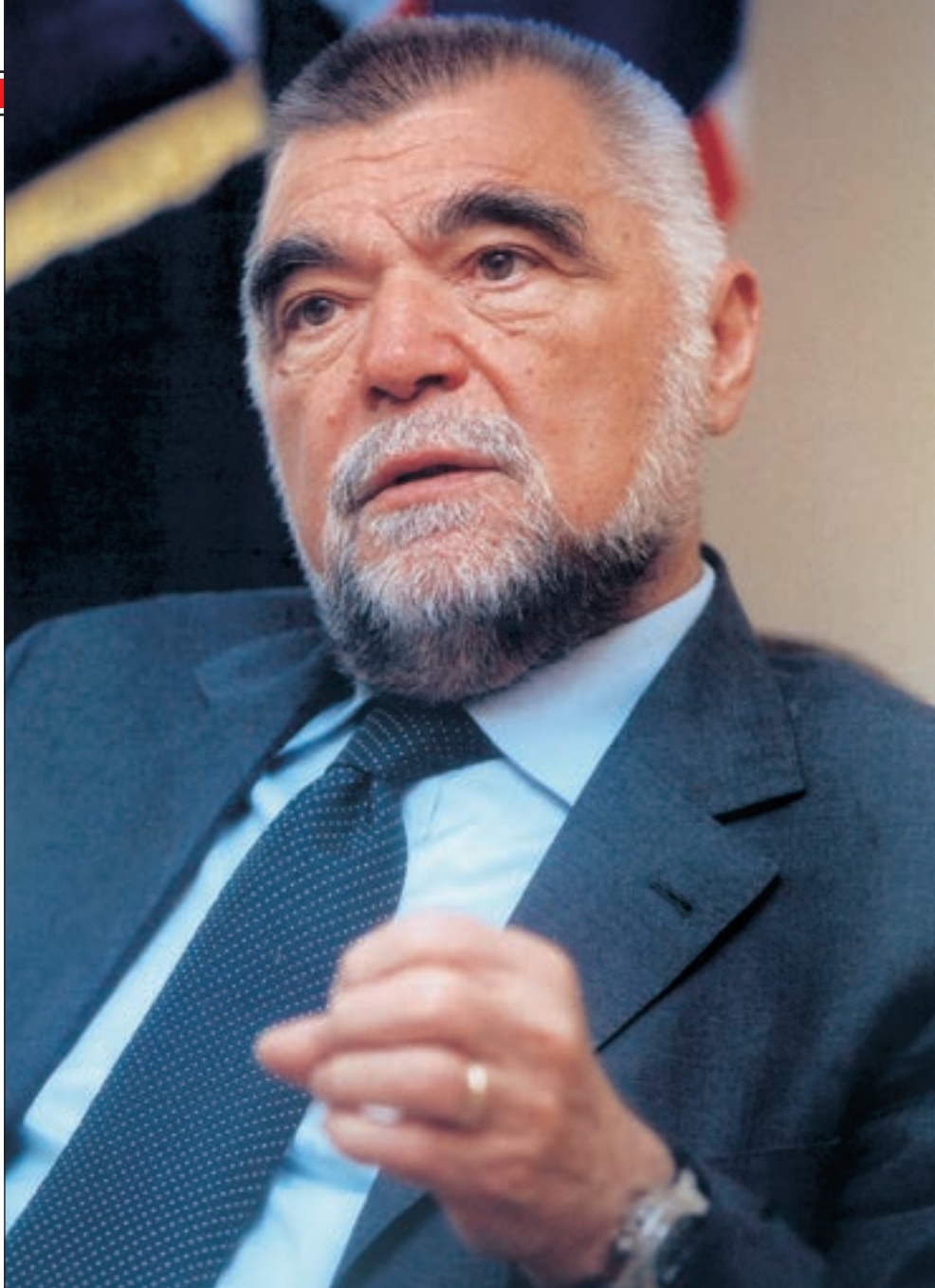
Naslovnici izradio Predrag BELUŠIĆ

Stjepan MESIĆ

*predsjednik Republike Hrvatske
i vrhovni zapovjednik OSRH*

“U ratu nam nitko nije pomagao i nitko naše bitke nije vodio umjesto nas. Stvaramo profesionalnu vojsku koja će biti izvrsno naoružana i mobilna i ona će ići u misije tamo gdje to Hrvatska odluči. Nitko neće raspolagati našom vojskom a da to nije u interesu hrvatske države”

Željko STIPANOVIĆ
snimio Tomislav BRANDT

Nitko neće raspolagati našom vojskom a da to nije u interesu hrvatske države

Stvarali smo vlastitu vojsku kroz rat, ujedno braneći svoju državu. Od prvog postrojavanja u Kranjčevićevoj ulici do danas, ta je vojska izrasla u silu koja se slobodno može mjeriti s vojskama mnogo duže tradicije. Ipak, ono što mnoge druge vojske nemaju to je neprocjenjivo ratno iskustvo koje Hrvatsku vojsku danas stavlja u poziciju da svojim znanjem i sposobnostima i drugima osigurava mir koji je sama tako teško izborila. Na njezinih petnaest godina, koje ove godine s ponosom obilježavamo, osvrnuo se i predsjednik i vrhovni zapovjednik Stjepan Mesić, osobito istaknuvši činjenicu kako je Hrvatska vojska izrasla u respektabilnu vojnu silu koja je na ponos cijelom hrvatskom narodu.

Što biste s trnovitog puta kojim su koračali hrvatski vojnici ovih 15 godina posebno izdvojili?

Bio sam sudionik tih događanja, kada smo, tada još u sastavu Jugoslavije, 28. svibnja 1991. postrojili Zbor narodne garde, što je zapravo bio i početak stvaranja Hrvatske vojske. Da bismo tada to uopće i mogli napraviti, morali smo svoju vojsku stvarati u sklopu Ministarstva unutarnjih poslova, kako bi sve bilo u skladu s tadašnjim zakonima. Od tog prvog postrojavanja, tijekom proteklih 15 godina, ustrojili smo vojsku koja je ravnopravna s ostalim zapadnoeuropskim vojskama. Stvarali smo je kroz rat, braneći državu. Stvaranje vojske u redovitim okolnostima traje godinama, a mi smo u tom kratkom vremenu uspjeli

stvoriti vojsku koja danas zadovoljava zahtjevne standarde NATO saveza. No, pred nama je sada drukčiji posao. Naše oružane snage moramo opremiti takvim oružjem i opremom kako bismo mogli sudjelovati u međunarodnim misijama.

Smatrate li da Hrvatska vojska i danas ima ugled i povjerenje u javnosti koje bi s obzirom na sva dosadašnja postignuća trebala imati?

Mislím da u tom segmentu vojska nije izgubila ništa od svog ugleda i autoriteta, te da hrvatska javnost i dalje podržava i uvažava Hrvatsku vojsku, između ostalog i zato što je ona iznijela najveći teret obrane domovine. Naime, autoritet Hrvatske vojske stvoren je upravo zahvaljujući njezinoj ulozi u obrani domovine, a u tom se smislu, dakle časno, hrvatski vojnici danas i vladaju, u vojsci je sve manje ekscesa i zato javnost uvažava i visoko pozicionira vojsku. No, moram reći da su mnogi bili iznenađeni brzinom kojom smo ostvarili takvu strukturu vojske koja se može uspoređivati s bilo kojom drugom dobro organiziranom vojskom, mnogo duže stvaranom nego naša.

Od države koja je primala mirovne snage postali smo država koja svoje oružane snage šalje u mirovne misije diljem svijeta. Kako komentirate činjenicu da je Hrvatska vojska u tako respektabilnu snagu izrasla u samo 15 godina?

Točno je da smo bili konzumenti međunarodne pomoći u vrijeme kada je trebalo obraniti državu. Naime, svima je poznato da je agresor srpska vojska, jer tada se više nije mogla zvati jugoslavenskom vojskom, imala cijelo naoružanje bivše jugoslavenske armije. Protiv sebe smo imali golemu silu, a izašli smo kao pobjednici. Svakako je mnoge u svijetu impresioniralo kako smo mogli stvoriti tako dobru i organiziranu vojsku, koja je iz rata izašla kao pobjednik. No, danas više nismo konzument međunarodne pomoći, nego drugima šaljemo pomoć, uglavnom u uspostavi ili održavanju mira na mjestima ranijih sukoba. Na svim tim zadaćama pružanja međunarodne pomoći, Hrvatska je vojska pokazala zavidnu profesionalnu razinu, i to zahvaljujući ratnom, ali i mirnodopskom iskustvu. Od svih s kojima sam razgovorao nakon što bi naša vojska obavila misiju, dobio sam samo pohvale. Dakle, to je sada vojska koja i na drugi način može pomoći afirmaciji hrvatske države.

Je li Hrvatska vojska spremna za ulazak u NATO i što bi još trebalo učiniti kako bi percepcija javnosti oko ulaska u taj Savez bila pozitivnija?

Hrvatska vojska je dovršila strukturalne reforme i preustroj je, u tom smislu, uglavnom gotov. Jasno, nikada nije tako dobro da ne bi moglo biti još bolje. No, ono što nam trenutačno nedostaje jest moderno naoružanje i oprema koju imaju vojske čla-

nice NATO saveza. Mi ne možemo osigurati više sredstava za nabavu naoružanja i opreme od onoga što nam omogućava proračun, stoga sam predložio da se veliki vojni kompleksi, posebice uz more, daju na koncesiju uz visoku koncesijsku naknadu, te da se dio tih sredstava uloži u podizanje sveukupnog standarda Hrvatske vojske. Imamo nekoliko tisuća hektara netaknutih zemljišta koje bismo mogli iskoristiti za vrhunski turizam i uvjeren sam da neće biti problem pronaći investitore. Ključno je da će tim resursima, kada istekne koncesija, moći raspolagati oni koji će doći poslije nas. Ne smijemo biti loši gospodari, sve rasprodati i našim nasljednicima ne ostaviti ništa. Na taj način bismo sačuvali te prostore i od njih imali koristi, jer kapital vrijedi samo kada je aktivan, te na taj način podigli standard hrvatskog vojnika.

Zašto javnost s nepovjerenjem gleda na ulazak u NATO savez?

Postoji razlog zbog kojeg građani tako gledaju na tu problematiku. Naime, mi javnosti moramo jasno reći što želimo i što ćemo učiniti u budućnosti. Tijekom rata nije nam stizala pomoć kako bi nam olakšala vođenje bitaka, naprotiv, ta je pomoć čak bila i zaustavljana. Do oružja se dolazilo na razne načine, najveći dio smo oteli od agresora, a manji je do nas dolazio raznim kanalima. Naša javnost je svjesna činjenice da kada smo se mi borili za opstanak, pomoći praktično nije bilo. Uloga međunarodnih snaga bila je svedena na nadziranje primirja, obustave vatre, na očuvanje mira, no nitko nije umjesto nas vodio naše bitke. Zato mogu razumjeti da se javnost pita zašto bismo mi vodili tuđe bitke, jer kao članica NATO saveza postoji obveza odlaska u vojne misije. No, mi stvaramo profesionalnu vojsku, koja će biti izvrsno naoružana i mobilna, a odlaziti će u misije u skladu s našim mogućnostima i odlukama. Našim građanima moramo objasniti da nitko neće moći raspolagati našom vojskom, a da to ne bude u interesu hrvatske države. Moramo javnosti objasniti i da NATO savez nije samo vojna, nego i politička organizacija, te da je to savez koji štiti civilizacijska dostignuća i demokratske vrijednosti koje imaju najrazvijenije zemlje svijeta. I naš je interes štiti ne samo nacionalne, nego i svjetske vrijednosti.

Može li se očekivati da će ulaskom u NATO savez biti povećano sudjelovanje naših vojnika u NATO misijama?

Sudjelovat ćemo onoliko koliko ćemo moći i koliko ćemo sami odlučiti, jer nam nitko ne može nametnuti više obveza nego što ih možemo ispuniti. Uostalom, tako je bilo i do sada, kada smo sudjelovali samo onoliko koliko su to naše mogućnosti dopuštale. Dakle, nećemo sudjelovati u onome što će nam štetiti, nego isključivo u onome što Hrvatskoj odgovara i u nacionalnom i u državnom smislu.

Profesionalno, odgovorno i s ljubavlju prema domovini

“Uz svoje uobičajene zadaće u zemlji, OSRH izrazito uspješno predstavljaju našu zemlju u međunarodnim misijama, pridonoseći uspostavljanju svjetskog mira i stabilnosti. Udio pripadnika OS RH u ostvarenju tog cilja bit će sve veći. No, unatoč tome, njezini će pripadnici prije svega imati na umu svoj osnovni motiv, koji je i stvorio OS RH, a to je ljubav prema svojoj domovini Hrvatskoj”

Berislav RONČEVIĆ

ministar obrane RH

Ivana FILIPOVIĆ
snimio Davor KIRIN

Petnaest godina u razvoju oružanih snaga ne možemo nazvati dugim razdobljem, no kada je u petnaest godina zgusnuto događanja kao da je u pitanju deset puta duže razdoblje, tada se s ponosom možemo osvrnuti na ono što smo napravili i postigli. Naše oružane snage izrasle su u profesionalnu vojsku pred kojom su ne više tako važne zadaće kao što je obrana vlastite zemlje, ali su svakako jednako odgovorne. O njima i koracima koji su pred hrvatskim oružanim snagama kako bi postigle zacrtani cilj, razgovarali smo s ministrom obrane Berislavom Rončevićem.

Hrvatske oružane snage 28. svibnja obilježit će 15. godina svog postojanja. U tih 15 godina OSRH su prošle težak put izrastajući u vojnu snagu koja danas osigurava mir i na drugim kontinentima. Na što biste se na tom putu, kao ministar obrane, posebno osvrnuli?

S ponosom se sjećam postrojavanja prvih hrvatskih oružanih snaga na stadionu u Kranjčevićevoj ulici u Zagrebu. Svi smo toga dana osjetili sigurnost i spremnost naših novostvorenih oružanih snaga Republike

Hrvatske. To predstavljanje nije bio običan mimohod, već poruka da će se hrvatska država braniti i obraniti. Hrvatski građani su bili oduševljeni, jer Hrvatska država kreće na put samostalnosti, neovisnosti i slobode.

Svi znamo kako su se oružane snage Republike Hrvatske usporedo i isprepleteno s hrvatskom državom u idućih nekoliko godina izgrađivale, učvršćivale i jačale, i to u najtežim mogućim uvjetima. Plaćena je visoka cijena brojnim životima. Unatoč svemu, vojsku koja se razvijala u ratu ništa nije moglo zaustaviti. Pobjeda u operacijama Bljesak i Oluja potvrdila je hrvatske oružane snage ne samo u vlastitom narodu, nego i u svijetu. Hrabrost i entuzijazam koji je stvorio hrvatske oružane snage i održavao ih u samim počecima, u najkraćem su mogućem razdoblju nadopunjeni boljom organizacijom, opremljenošću i profesionalnošću.

Iako su oružane snage u međuvremenu prošle kroz procese prelaska iz ratnog u mirnodopsko razdoblje i prihvale se novih zadaća, taj ponos niti danas ne treba biti ništa manji. I u mirnodopskom razdoblju pripadnici oružanih snaga služe na čast hrvatskoj državi i građanima. Uz svoje uobičajene zadaće u zemlji, izrazito uspješno predstavljaju našu zemlju u međunarodnim misijama, pridonoseći svjetskom miru i stabilnosti. Udio pripadnika oružanih snaga u ostvarenju tog cilja svake godine raste. No, unatoč tome, njezini će pripadnici prije svega imati na umu svoj osnovni motiv, koji je i stvorio hrvatske oružane snage, a to je ljubav prema našoj domovini Hrvatskoj.

Izgradnja OSRH i dostizanje najviših vojnih standarda u tijeku je. Koliko smo se dosad približili zacrtanim okvirima i standardima, te što u procesu preustroja još očekuje oružane snage?

Donosi se Dugoročni plan razvoja oružanih snaga. U Strateškom pregledu obrane analizirali smo postojeće stanje i definirali na kojem području moramo više a na kojem manje raditi i kamo želimo stići. Potkraj prošle godine ukinuli smo dva korpusa i korpusnu organizaciju ćemo na kraju potpuno ugasiti. Nema više vojnoteritorijalne podjele već će cijela Hrvatska biti jedno područje, a isto tako skratit ćemo i vertikalno zapovijedanje. Odlučili smo zadržati sve tri grane (kopnenu voj-

sku, zrakoplovstvo i mornaricu), koje će imati zajednički zapovjedni stožer. Na kraju tog procesa hrvatske oružane snage će brojiti 16 000 djelatnih vojnih osoba, uz uvođenje nove kategorije osoblja - ugovorna pričuva.

Do napuštanja ročne vojske i prelaska na potpunu profesionalizaciju trebalo bi doći do 2010. Što u organizacijskom, tehničkom i materijalnom smislu predhodi tom konačnom cilju i koje su prednosti takve vojske u našim okvirima?

U strateškim dokumentima uvijek treba ostaviti dovoljno prostora da se ne dovedete u situaciju da imate prekratke rokove. Tako smo naznačili da bi do potpune profesionalizacije vojske trebali doći do 2010. Na promjene u služenju obveznog vojnog roka odlučili smo se i zbog porasta zahtjeva za civilnim služenjem. Od kada je 1992. to pravo prvi put kao institut uvedeno u naše zakonske propise, broj civilnih ročnika nepresatno raste, a osobito je taj rast rapidan od 2001. do 2005. Tu činjenicu ipak ne možemo ignorirati te smo se odlučili najkasnije 2010. godine zamrznuti redovito služenja vojnog roka. Nije riječ o ukidanju vojnog roka kao zakonske kategorije, već je to odluka o neupućivanju na služenje vojnog roka. Istodobno će ostati mogućnost dragovoljnog služenja vojnog roka. Na taj način će se osigurati dostatan broj osoba za djelatnu vojnu službu i ugovornu pričuvu. Sličan model imaju i neke zemlje koje su članice NATO-a.

Moderna, lako pokretna vojska kakvu želimo zahtijeva i modernu borbenu tehniku. Modernizacija, pak, uvjetuje velika financijska sredstva. Koliko tehnikom zaostajemo i na što ćemo se u tom pogledu fokusirati u idućem razdoblju?

Nitko dosad u Ministarstvu obrane nije propisao materijalni ustroj zapovjedništava, postrojbi i ustanova oružanih snaga. Svi su imali sve i ništa, i tako više nije išlo dalje. Uskoro ću odobriti materijalni ustroj ustrojbenih jedinica oružanih snaga. No, istodobno napuštamo korpusnu podjelu i strukturu snaga koje su u svom sastavu imale i tenkove T-55. Zadržavanjem tenkova T-84 imat ćemo relativno dobre, mobilne i učinkovite oklopne snage. U struk-

turi oružanih snaga imat ćemo dvije brigade koje će na raspolaganju imati 78 tenkova. Ministarstvo obrane će također ugovoriti i proizvodnju 126 oklopnih vozila pješništva. Sličnu situaciju imat ćemo i s drugim borbеним sustavima zadržavanjem novije opreme i uvođenjem potpuno nove. Odlučili smo se i za vlastito zrakoplovstvo, kao i za vlastitu mornaricu. Kada su u pitanju zrakoplovi, imat ćemo zrakoplove za nadzor hrvatskog neba, i to je naše pravo. Remontirali smo deset helikoptera, a pregovaramo i da se na račun klirinškog duga, koji iznosi 65 milijuna dolara, nabavi još 10 do 15 novih helikoptera. Kad je riječ o mornarici, njoj ćemo dati funkciju obalne straže i zajedno sa zrakoplovstvom nadzirat će Jadran. Želimo zadržati hrvatsku tradiciju i na najbolji način upravljati obrambenim resursima.

Preustroj, profesionalizacija i modernizacija neki su od ključnih vojnih uvjeta za ulazak u savezništvo NATO zemalja. Vrlo su glasne najave za poziv u članstvo do 2008. S kolikom to sigurnošću možemo očekivati?

Strateški ciljevi hrvatske vanjske politike su Europska unija i NATO. Što se tiče članstva u Europskoj uniji počeli smo pregovore, a sada od NATO summita u Rigi očekujemo i snažan signal da je Hrvatska ambicija prepoznana i da smo na pravom putu što se tiče postizanja kriterija za punopravno članstvo. Siguran sam da su naše reforme i napredak koji smo na tom području postigli prepoznati. Napravili smo velike reformske zahvate i mislim da je članstvo u NATO savezu sigurno. Isto tako vjerujem da smo se dosadašnjim sudjelovanjem u međunarodnim aktivnostima pokazali kao pouzdan NATO partner te da smo preuzete zadaće odrađivali visoko profesionalno. I dalje ćemo snažiti svoju prisutnost u međunarodnoj mirovnoj misiji u Afganistanu. Nastavit ćemo također i dalje davati potporu NATO snagama u našoj regiji, a upoznavanje hrvatske javnosti s NATO sustavom jedno je od naših prioriteta u budućnosti. Poziv u članstvo, s obzirom na sve što smo učinili, ali i s obzirom na procese unutar Saveza i stavove članica realno je očekivati 2008. godine. ■

general zbora Josip LUCIĆ

načelnik Glavnog stožera
OSRH

“U dostizanju postavljenih ciljeva najvažniji dio je čovjek te njegova profesionalna sposobnost kao vojnika, dočasnika ili časnika. Bitna je spoznaja svakog pojedinca o nužnosti vlastite prilagodbe zahtjevima koje postavlja vojni poziv u smislu neprestanog stjecanja znanja, očuvanja zdravlja i tjelesne sposobnosti, kao i u stalnoj težnji prema višoj razini profesionalnosti”

Milenka PERVAN STIPIĆ
snimio Tomislav BRANDT

U dostizanju postavljenih ciljeva najvažniji je čovjek

Povodom 15. obljetnice OSRH vodili smo razgovor s načelnikom Glavnog stožera generalom zborom Josipom Lucićem. Zanimalo nas je kako on danas gleda na razvojni put koji je prošla Hrvatska vojska, od prvog postrojavanja ratnih postrojbi 28. svibnja 1991. na stadionu u Kranjčevićevoju u Zagrebu, do danas kada se nalazi pred ulaskom u Sjevernoatlantski savez.

Kao čelni čovjek Glavnog stožera oružanih snaga kako biste ocijenili dosadašnji petnaestogodišnji razvoj OSRH?

OSRH su u proteklih 15 godina ispunile sva očekivanja koja pred njih postavlja Ustav RH. U ispunjenju ustavnih obveza najširi slojevi društva, kao policajci, vojnici, pripadnici narodne zaštite, civilne zaštite i mnogi koje u ovom trenutku ne spominjemo, pristupili su izgradnji ratnih oružanih snaga sposobnih za obranu i vođenje oslobodilačkog rata. Unatoč nedostatku logističke potpore i nedostatnoj uvježbanosti ta raznolika skupina građana vodena željom za slobodom u vlastitoj samostalnoj i de-

mokratskoj državi uspjela se organizirati pod jedinstvenim imenom OSRH. Te 1991. godine trebalo je uspostaviti crte obrane, zaustaviti nadiranje neprijatelja te stvoriti pretpostavke za daljnji razvoj i potpunu provedbu pripadajućih zadaća u oslobođenju zemlje i izlasku na državne granice. Nakon rata i oslobođenja domovine, OS su pokazale da su sposobne transformirati se iz ratne u mirodopsku vojsku kroz složene reformske procese kojima je krajnji cilj uspostaviti malu, modernu, dobro opremljenu profesionalnu vojsku, koja je sposobna dostići političko-sigurnosne ciljeve članstva u NATO-u.

Obilježavajući 15. obljetnicu ustrojavanja OSRH želimo na primjeren način evocirati sjećanja na događaje i ljude koji su tome pridonijeli - poginule i ranjene tijekom Domovinskog rata, kao i umirovljene i sadašnje djelatnike sustava; razmotriti uspjehe i pogreške te stvoriti dostatne pokretače snage kako bismo sa sadašnjom vojnom organizacijom u što kraćem vremenu dostigli zacrtane standarde i ciljeve.

Koliko ste zadovoljni trenutačnom opremljenošću naših oružanih snaga i što je u segmentu modernizacije još potrebno osigurati da bismo participirali u NATO snagama?

U ovih petnaest godina od nastanka OSRH i jedanaest od završetka rata, OSRH su promijenile, strukturu svog naoružanja. U skladu s planovima i mogućnostima, zastarjelu i potrošenu tehniku zamijenili smo novom i suvremenom. Modernizacija i opremanje nisu ni mogli krenuti prije, s obzirom na to da su tek prije godinu dana napisani temeljni strateški dokumenti koji određuju razvoj OS-a. Za participaciju u NATO-u najvažniji segment modernizacije su sredstva koja osiguravaju visok stupanj mobilnosti kopnenih snaga, zatim plovila nužna za uspostavu sigurnosti u Jadranskom moru, naše sigurnosti, ali i sigurnosti Saveza, ponajprije kao odgovor na nove prijetnje kao što su terorizam, krijumčarenje ljudi i droge i sl. Kada je riječ o zrakoplovstvu, cilj nam je izgraditi zrakoplovstvo koje će odgovoriti na nove ugroze iz zraka, ponajprije terorističke prirode. U potpori svih triju grana u fazi smo uspostave radarskih sustava "more" i "nebo", a uz razvoj komunikacijsko-informacijskih sustava cilj nam je brzo prikupljene informacije distribuirati svim odgovornim institucijama RH koje nadziru zračni, pomorski i kopneni prostor te su dužne osigurati miran, siguran život građana RH.

Na temelju dugoročnog plana razvoja i u skladu s našim postavljenim ciljevima (zadacima), te uzimajući u obzir raspoloživa financijska sredstva, odredili smo najpogodniju organizaciju i strukturu OS-a te vremensku dinamiku uvođenja novih sustava potrebnih našim oružanim snagama.

Profesionalni razvoj i napredovanje u karijeri pripadnika OS-a trebali bi biti u skladu s jasno određenim kriterijima. Možemo li reći da su manjkavosti sustava u tom pogledu prevladane?

U dostizanju postavljenih ciljeva najvažniji dio je čovjek te njegova profesionalna sposobnost kao vojnika, dočasnika ili časnika. Tu sposobnost on manifestira na temelju znanja usvojenih u školovanju i obuci, kao i opremljenosti. Osobito važan moment u razvoju karijere pripadnika OS-a je prepoznavanje dvaju procesa: izgradnje organizacije OSRH i kadrovskih potreba koje su određene gransko-rodovskom strukturom i specijalističkim znanjima. Isto tako bitna je spoznaja svakog pojedinca o nužnosti vlastite prilagodbe zahtjevima koje postavlja vojni poziv u smislu neprestanog stjecanja znanja, očuvanja zdravlja i tjelesne sposobnosti, kao i u stalnoj težnji prema višoj razini profesionalnosti. Na temelju toga zadovoljavaju se zahtjevi organizacije, ali i osobe kao pojedinca. Naš sustav je u izgrad-

nji, pa se stoga i susrećemo s problemima i pogreškama. Nastojimo pogrešku prepoznati i smanjiti na najmanju moguću mjeru; u tome nas snažno podupiru naši partneri sa svojim iskustvima koja se primjenjuju u NATO savezu.

Želim ovom prigodom istaknuti kako smo u protekle tri godine u više činove promaknuli otprilike 7000 tisuća pripadnika OS-a, a ove godine, u prigodi Dana državnosti, u više činove bit će promaknuto više od 1000 dje-latnih vojnih osoba. Kako će cijela ova godina biti u znaku obilježavanja 15. obljetnice OSRH na svim razinama, u skladu s Planom promicanja za ovu godinu nastavit će se s promicanjima i nagrađivanjima najzaslužnijih.

Često spominjana tema u posljednje vrijeme vezana je uz standarde rada i života vojnika. Koji su prvi konkretni potezi koje u tom pogledu možemo očekivati kako bi taj standard bio na potrebnoj razini?

Brzina dostizanja svih postavljenih ciljeva, a posebice punopravnog članstva u Sjevernoatlantskom savezu snažno je određena sposobnošću prilagodbe i promjene cijelog obrambenog sustava, ali i svih pojedinaca unutar njega. Da bismo to imali, mora se postići visok stupanj zadovoljenja socijalnih i društvenih potreba svakog pripadnika OS-a. To je određeno kvalitetom platnog sustava koji mora biti motivirajući i koji će omogućavati profesionalnom vojniku, dočasniku i časniku da svu svoju sposobnost usmjeri u vojni prostor. Djelatne vojne osobe nemaju mogućnost ostvarivanja prihoda izvan vojnoga sustava i ne mogu imati drugog poslodavca osim države. Stoga im država mora osigurati pripadajuća prava u okviru svoje ekonomske mogućnosti. U ovom trenutku Glavni stožer priprema novi prijedlog

platnog sustava koji bi do kraja godine morao ući u razmatranje. ■

Hrvatski vojnici, policajci i vatrogasci na 48. međunarodnom vojnom hodočašću u Lourdes

Sačuvajte upaljene svjetiljke!

"Hrvatski narod je jako trpio i ima veliku želju živjeti u miru, živjeti mir i da mir postane stvarnost oko njega", kazao je ravnatelj 48. međunarodnog hodočašća mons. Jean Louis Theron, istaknuvši pri tome kako se na našim hodočasnicima vidi koliko jako nam je važno svjedočiti vjeru. A upravo to je i bilo geslo ovogodišnjeg hodočašća: "Sačuvajte upaljene svjetiljke!", a to znači sačuvati svjetlo vjere u nama i biti svjetlo među svijetom

Leida PARLOV, snimke Leida PARLOV i arhiva Vojnog ordinarijata

Više od 16 000 vojnika i policajaca iz 36 zemalja svijeta sudjelovalo je na ovogodišnjem 48. međunarodnom vojnom hodočašću u Lourdesu. Među njima, 14. put zaredom, bili su i predstavnici Hrvatske vojske, policije, vatrogasci, invalidi Domovinskog rata, predstavnici Ministarstva branitelja, obitelji i međugeneracijske solidarnosti i udruga proizašlih iz Domovinskog rata.

Njih više od 1300, u ozračju poruke ovogodišnjeg hodočašća "Sačuvajte upaljene svjetiljke!", krenulo je 16. svibnja, nakon mise u sjemenišnoj crkvi Srca Isusova na put prema jednom od najpoznatijih marijanskih svetišta, na put koji je trebao biti još jedan iskorak prema dobru.

A zašto su vojni kapelani Njemačke i Francuske prije gotovo pola stoljeća za mjesto susreta svojih vojski u miru izabrali Lourdes, gdje je tada okup-

ljanjem oko zajedničke majke Marije, kako je rekao vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac, započela pomirba ne samo Europe nego i svijeta? Najbolje je poslužiti se riječima generalnog vikara mons. Josipa Šantića koji kaže da se prema vjerovanju Katoličke crkve u Lourdesu dogodilo sjedinjenje neba i zemlje.

A da Lourdes jest poseban uvjerali smo se i sami već nakon dolaska. Taj francuski gradić podno Pirineja zračio je, iako prepun hodočasnika, nekim posebnim mirom koji je teško riječima opisati, ali se osjeća. A, na svakom koraku zajedništvo, prijateljstvo, susretljivost i srdačnost.

Svatko od nas krenuo je na ovo hodočašće sa svojim križem i sigurno je tijekom pet dana molitve i pokajanja doživio olakšanje. Neki su očekivali i čudo, ali zar nije čudo i to kad vas tijekom bogoslužja ili procesije prođu

trnci a da ni sami ne znate zašto ili kad vam poteknu suze bez razloga ili vam mir i olakšanje donese kupanje u čudotvornoj lurdskoj vodi.

Svečanom otvorenju hodočašća prethodio je niz hodočasničkih aktivnosti: misa u bazilici Svete Krunice, a potom Križni put koji je predvodio vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac, a koji je završio paljenjem zavjetne svijeće. Svijeću je ispred Špilje ukazanja zapalio zapovjednik hodočašća brigadni general Mate Pađen. Uz to, osobito dojmpljiva bila je misa u ranim jutarnjim satima ispred Špilje ukazanja, koju je predvodio vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac. "Ako su ljudi bliski Bogu, oni se međusobno ujedinjuju. To se vidi i ovdje u Lourdesu, na međunarodnom hodočašću vojski i policija svijeta. Svi hodočasnici govore jednim jezikom - jezikom ljubavi", rekao je u homiliji mons. Jezeri-

PORUKA PAPE BENEDIKTA XVI. hodočasniciima 48. međunarodnog vojnog hodočašća

Prigodom 48. vojnog hodočašća u Lourdesu, Sveti Otac pridružuje se molitvi svih sudionika, vojnika, djelatnika ministarstva obrane i vojnih biskupija.

Okupljeni sa svih kontinenata u nadi i vjери pred špiljom Massabielle, Sveti Otac poziva ih da čuvaju svoje "svjetiljke upaljene" (Luka 12,35), da u nadi istražuju znakove svanuća mira i bratstva među narodima.

Prosvijetljeni porukom koju je Bezgrešna Djevica Marija otkrila Bernardici neka nadu snage za svjedočenje Božje ljubavi svim ljudima, stavljajući se na raspolaganje svojoj braći u darivanju sebe samih i pomaganju onih najpotrebnijih. Neka sva njihova nastojanja budu strpljiva i požrtvovna, s uvjerenjem da Bog pomaže onima koji svoje nade upućuju njemu, kako to lijepo kaže psalmista: Ti izbavljaš ponizni narod, Ti si moje svjetlo, moj Gospodine, moj Bože, Ti rasvjetljuješ moju noć" (Ps 17, 28-29). Povjeravajući ovu veliku obitelj vojnih hodočasnika zagovoru naše Gospe Lourdeske, posebice bolesnike u vojnim bolnicama, od srca Sveti Otac udjeljuje svoj apostolski blagoslov.

*Kardinal Angelo Sodano,
državni tajnik Njegove Svetosti*

nac te pozvao da dolazak u Lourdes bude poticaj da sačuvamo upaljene svjetiljke, vjeru našu koju su nam namirili naši preci te da je prenesemo potomcima.

Ceremonija svečanog otvorenja upriličena je na Trgu Esplanade 19. svibnja, a drugom dijelu svečanosti koja je bila u znaku večernje molitve uz svijeće nazočilo je izaslanstvo MORH-a na čelu s ministrom obrane Berislavom Rončevićem. Ministar Rončević je u Lourdesu ostao do samog kraja i zajedno sa svim hodočasniciima sudjelovao u misnim slavlji-ma i procesijama.

Emocijama najjače nabijeni dan, koji se teško može izbrisati iz sjeća-

nja, bila je su-bota. Sve je za-počelo misom u župnoj crkvi koju su hrvatski hodočasnici is-punili do pos-ljednjeg mjesta, dok je poslije-podne bilo u znaku procesije s Presvetim ol-tarskim sakra-mentom, koje je

Hrvatska suorganizator. U monu-mentalnoj bazilici sv. Pia X. naše po-vijesne postrojbe, a u adoraciji pred Presvetim prvi asistent francuskom vojnom biskupu bio je mons. Šantić.

Ministar Rončević s hodočasniciima u misnom slavlju

Mir, tišina i molitva. U prvim redovi-ma, najbliže oltaru, invalidi, oni naj-teži, među njima i vojni u svečanim odorama, dostojanstveni u svojoj boli. I na kraju-procesija svih hodočasnika sa svijećama - Slavlje svjetlosti.

Uz to, u nazočnosti brojnih izaslan-stava, među kojima je bilo i naše, francuski vojni ordinarij mons. Patrick Le Gal položio je na Tr-gu Peyeramale, vijenac vojnicima palim u ra-tovima. Veoma važnu i zapaženu ulogu tijekom hodočašća imala

■ *Zapovjednik hodočašća general Pađen nakon križnog puta zapalio je zavjetnu svijeću*

Procesija s Presvetim oltarskim sakramentom

je klapa HRM-a "Sveti Juraj" čiji su nastupi naišli na veliko zanimanje ne samo hodočasnika nego i gotovo svih francuskih medija.

Dan zatvaranja bio je u znaku in-

ternacionalne mise na Trgu Esplanade, na kojoj je bila i francuska ministrica obrane Michele Alliot-Marie.

Na prigodnom domjenku koji već tradicionalno posljednjeg dana hodočašća organizira naš Vojni ordinarijat, a na kojem su između os-

talih bili i francuski vojni biskup mons. Patrick Le Gal i ravnatelj 48.

Generalni vikar mons. Josip Šantić

Već je svojim prvim sudjelovanjem na međunarodnom hodočašću Hrvatska primljena u zajednicu naroda pokušavajući svoje vrijednosti ponuditi na europski stol, stol zajedništva, gdje nećemo biti jedni protiv drugih, nego ćemo od svog bogatstva pridonijeti dobru drugih. Hrvatska vojska danas, a zahvaljujući Ministarstvu obrane, bez čije podrške ne bismo mogli raditi ovo što radimo, želi pokazati Europi naše vrijednosti. Dokle god hrvatski vojnici i policajci budu prepoznavali duhovne vrijednosti, povećavat će se i zanimanje za ovo hodočašće. Nismo mi u Vojnom ordinarijatu oni koji stvaraju promidžbu već hodočasnici vojnici i policajci. Nitko ovdje ne može doći na silu. Ali, važno je istaknuti da je ovo hodočašće i promidžba za naše hodočašće u Mariju Bisticu. Kako se povećava broj hodočasnika u Lourdesu, tako se povećava i broj onih koji hodočaste u Mariju Bisticu.

Vojni ordinarij, mons. Juraj Jezerinac

Koja je poruka 48. međunarodnog vojnog hodočašća?

Poruka 48. međunarodnog vojnog hodočašća sadržana je u njegovom geslu "Sačuvajte upaljene svjetiljke!", a to znači sačuvati svjetlo vjere u nama i biti svjetlo među svijetom. Ta je poruka danas vrlo važna pouka vjere, jer joj se u zadnje vrijeme želi suprotstaviti antivjerski duh koji je sve više na pomolu. Postoje pokušaji da se ugasi svjetlo Evanđelja, da se stvori jedno novo društvo koje bi se duhovno razlikovalo od dosadašnjeg. To društvo ide za tim da se izbací Boga ne samo iz ustava, nego i srca ljudi. Stoga se Papa često osvrće na takvo stanje u svijetu i potiče vjernike da mu se odupru snagom svjedočanstva vjere, snagom svjetla koje nam je donio Isus Krist. Stoga se i ovo hodočašće odvija u znaku gesla: "Sačuvajte upaljene svjetiljke!". To neka bude i moja poruka s ovog hodočašća. Uvjeren sam da nitko neće požaliti bude li čuvao i sačuvao svjetlo vjere u sebi, štoviše učinit će ga sretnim i bit će svjetlo u kojem živi. A to je bila i želja Isusovog srca kada je rekao - "Budite svjetlo u svijetu"

Kako komentirate činjenicu da se zanimanje za ovo hodočašće iz godine u godinu povećava?

Doista je činjenica da broj hodočasnika raste iz godine u godinu. Svako hodočašće, a pogotovo Lourdes, jest oaza molitve, susreta, prije svega svjedočenje vjere jedni drugima. Ljudi se u Lourdesu susreću s mnoštvom svjedoka vjere. Tko da opiše sve one potresne milosne susrete što ih osobno hodočasnici dožive u Lourdesu, pogotovo u susretu s Bogom i Isusom Kristom po zagovoru Majke Božje, a osobito kada je riječ o sakramentima. Mnogi su mi hodočasnici rekli da su se vraćali kući obnovljeni, preporođeni, odlučni da svoj život urede prema Kristu i Evanđelju. Upravo ta i slična iskustva potiču ih na odluku da ponovno dođu u Lourdes, obogate se novom energijom za svoj život, nose u sebi svjetlo vjere koje su doživjeli i trajno ga podržali u sebi.

hodočašća mons. Jean Louis Theron, ministar Rončević je re-

vatske vjere i odanosti obvezni prenositi i na buduća vremena", zaključio je ministar Rončević

I što reći na kraju nego da je Vojni ordinarijat, iako malobrojan, i ove godine uspješno sudjelovao u organizaciji ovog iznimno zahtjevnog hodočašća, a naši su se hodočasnici još jednom potvrdili kao prepoznatljiv i iznimno cijenjeni. Da ovo ne bude samohvala, priču ću završiti riječima ravnatelja 48. međunarodnog hodočašća monsinjora Theron. Na moje pitanje što misli o hrvatskim hodočasnici-

■ Ranojutarnju misu ispred Špilje ukazanja služio je mons. Jezerinac tom prigodom pozvavši da dolazak u Lourdes bude poticaj da sačuvamo upaljene svjetiljke, vjeru našu koju su nam namirili naši preci te da je prenesemo potomcima

Na posljednjoj postaji križnog puta

kao kako je ovo bilo najbolje hodočašće do sada.

"Došli smo kao vjernici katolici svjedočiti odanost Hrvata, hrvatskog vojnika Isusu Kristu i Blaženoj Djevici Mariji, koja je najvjernija odvjetnica Hrvata u burnoj hrvatskoj povijesti. Posebnu poruku želim uputiti mladim kadetima i mladim časnicima hrvatskih oružanih snaga koji su ovo svjetlo hr-

jih je, prisjetimo se, na prvom hodočašću bilo samo tridesetak i koji su već tada ostali svima u sjećanju jer su došli s molitvom za mir i dobro iz zemlje koja je tada bila u ratu, mons. Theron je rekao da se u naših ljudi osjeti čvrsta volja da komuniciraju i da se otvore, te da se vidi kako nam je jako važno svjedočiti vjeru. "Hrvatski narod je jako trpio i ima veliku želju živjeti u miru, živjeti mir i da mir postane stvarnost oko njega", zaključio je mons. Theron. ■

Brigadni general Mato Pađen, zapovjednik 14. hodočašća

Dijelim mišljenje svih naših hodočasnika, a to je da je doista lijepo biti Hrvat u Lourdesu. Na svakom se koraku osjeća dobrodošlica i pijateljstvo, a upravo to je ono što smo gradili svih ovih godina. Upravo se na ovom mjestu može osjetiti duh mira i suradnje koji je u temeljima vojnog poziva. Koliko smo ovdje cijenjeni najbolje pokazuje činjenica da smo već nekoliko godina uključeni u organizaciju hodočašća. Osobito me veseli što su na hodočašću bili i naši ratni invalidi koji zaslužuju najveće poštovanje i nadam se da ćemo pronaći načina da ih na sljedećem hodočašću sudjeluje još više.

■ Upravitelju svetišta Jean-Francois Monnoryu mons. Šantić je uručio kolekciju poštanskih maraka izdanih u Hrvatskoj od 1990. u trajno podsjećanje na našu povijesnu i kulturnu baštinu

Američki nosač zrakoplova USS Enterprise posjetio Split

Medalja časti za nikad zaboravljenog heroja

Vesna PINTARIĆ
snimili Mario GALIĆ, Željko STIPANOVIĆ

Nakon trideset godina u splitske vode ponovno je uplovio jedan nosač zrakoplova Američke ratne mornarice. Ovaj put bila je riječ o nosaču USS Enterprise koji se od 17. do 20. svibnja usidrio oko nautičku milju od gradske luke. Taj gotovo 350 metara dug nosač zrakoplova u službi je američke mornarice od 1961., pokreće ga osam nuklearnih reaktora, ima četiri katapulte, nosi oko sedamdesetak letjelica raznih namjena, od lovačkih F/A - 18 HORNET do helikoptera SH-60 SEAHAWK, a sve to opslužuje oko pet tisuća članova posade, od čega je 250 pilota.

Ovaj mali ploveći grad, osim što su njegovi privremeni stanovnici mogli izaći u našu dalmatinsku metropolu, spustio je svoje pokretne stubbe i otvorio palubu i za novinare. "Ovo je brod na kojem se radi a ne uživa", odmah nakon dolaska na palubu glasno nam je priopćeno. Gotovo da je takav i bio prvi dojam. Kao da svatko zna točno što mu je dužnost i gdje mu je mjesto. Pojašnjeno nam je i kako se svaka dužnost osoblja angažiranog na palubi - pisti i oko letjelica razlikuje po bojama prsluka i kacige, te su tako zeleni zaduženi za katapulte i sigurnosne čelične sajle te održavanje aviona, plavi za liftove i razmještaj aviona, crveni za naoružanje, srebrni za eventualne nezgode ili požare, ljubičasti za punjenje gorivom... Novinari su se naravno raštrkali po brodu, iako ne bez budnog nadzora, tražeći sugovornike koji bi im rekli nešto više o životu na nosa-

Nakon trideset godina u splitske vode ponovno je uplovio jedan nosač zrakoplova Američke ratne mornarice, a riječ je o nosaču USS Enterprise. Iako je jedan od razloga dolaska američkog nosača bio jačanje bilateralne suradnje između američke i hrvatske ratne mornarice, njegov dolazak je bio povezan s još jednim iznimno važnim događajem za Hrvatsku. Naime tijekom boravka u Splitu na nosaču je održana i svečana ceremonija dodjele najvećeg američkog vojnog odličja - Medalje časti, umirovljenom pukovniku HV-a Srećku Hercegu, potomku američkog junaka iz II. svjetskog rata Petra Hercega Tomića

ču, a nas je iznenadila njihova susretljivost i otvorenost.

Hrvatsku smatramo snažnim saveznikom i vrijednim partnerom

Bila je ovo prigoda i za Hrvatsku ratnu mornaricu da ugosti zapovjednika borbene skupine nosača zrakoplova kontraadmirala Raymonda A.

Spicera te zapovjednika USS Enterprise kapetana bojnog broda Lawrencea Ricea koji su s kontraadmiralom Zdravkom Kardumom, zapovjednikom HRM-a, razgovarali o budućoj suradnji. A kako gleda na dolazak USS Enterprisea u Split, kontraadmiral Kardum je istaknuo kako je i ovaj posjet korak dalje u razvoju međusobne suradnje, te kako je svaki ovakav susret s američkom ili mornaricom neke NATO zemlje i korak bliže našoj sposobnosti i spremnosti da plovimo zajedno i u istom sastavu.

Nosač zrakoplova posjetio je i ministar obrane Berislav Rončević, u pratnji glavnog inspektora obrane general bojnika Mate Obradovića, istaknuvši tom prigodom kako su SAD jedan od najvažnijih hrvatskih partnera u bilateralnoj vojnoj suradnji, te kako je ovaj dolazak samo potvrda dosadašnjih dobrih odnosa i kontinuiranih aktivnosti. Prigoda je ovo, kazao je, i da se dogovore mogući novi oblici naše suradnje te dodao kako se nada da će se u buduću pojačati program školovanja i usavršavanja naših časnika i dočasnika, ustvrdivši kako i Amerikanci imaju što naučiti iz iskustava hrvatskih časnika i dočasnika iz Domovinskog rata. Kontraadmiral Spicer, počašćen dolaskom u Split i Hrvatsku, kazao je: "Mi Hrvatsku smatramo snažnim saveznikom i vrijednim partnerom te smo zahvalni za svaku prigodu za proširenje naših odnosa i suradnje", te je napomenuo i kako se nada da do idućeg dolaska nosača neće proći trideset godina. Naime, posljednji posjet američkog

■ *Razmjena prigodnih poklona u zapovjedništvu HRM-a između kontraadmirala Zdravka Karduma i zapovjednika nosača kapetana bojnog broda Ricea*

ratnog nosača zrakoplova Splitu bio je 1976. kada je USS Saratoga uplovio u splitske vode.

Hrabrost koja i danas nadahnjuje

Iako je jedan od razloga dolaska američkog nosača bio jačanje bilateralne suradnje između američke i hrvatske ratne mornarice, njegov dolazak je bio povezan s još jednim iznimno važnim događajem za Hrvatsku. Naime tijekom boravka u Splitu na nosaču je održana i svečana ceremonija dodjele najvećeg američkog vojnog odličja - Medalje časti, umirovljenom pukovniku HV-a Srećku Hercegu, potomku američkog junaka iz II. svjetskog rata Petra Hercega Tomića, kojeg je 1942. odlikovao predsjednik Franklin Roosevelt. Petar Tomić je Medalju časti dobio zbog he-

kolega, pritom žrtvujući svoj vlastiti život. Petar Tomić služio je u američkoj ratnoj mornarici dvadeset i dvije godine, a završio je svoj život kao istinski heroj. Za svoju požrtvovnost i nesebičnost te izniman čin hrabrosti odlikovan je najvećim vojnim odličjem koje nije moglo do današnjeg dana biti uručeno jer su se izgubili tragovi njegovih bližih rođaka. No, gotovo šezdesetčetverogodišnja potraga je zahvaljujući zalaganju kontraadmirala Roberta Lunneya i Roberta Rosena iz njujorške pomorske policije, te novinara Vjekoslava Krsnika i Adama Eterovića, predsjednika

Hrvatskog rodoslovnog društva, kao i Hrvatske

bratske zajednice u SAD-u, okončana. Odličje je potomku Petra Tomića, umirovljenom pukovniku HV-a Srećku Hercegu uručio zapovjednik Američkih mornaričkih snaga u Europi admiral Henry Ulrich. Predajući to najviše vojno odličje admiral Ulrich je kazao: "U nsvakidašnjim okolnostima obični ljudi postaju neobični ljudi i prihvaćaju dužnost znajući da neće imati vremena za preživljavanje. Takve ljude nazivamo herojima, a

naša američka tradicija nalaže da ih se sjećamo i za ovog naraštaja i u na-

raštajima koji dolaze. Ipak rijetko se sreće da čin pojedinca postane strast i duh mnogih. A upravo se to dogodilo s nadnadrednikom Petrom Tomićem, kojeg su čast, hrabrost i predanost, kao najveće mornaričke vrijednosti, navele da žrtvujući svoj, život da drugima. Njegova nas hrabrost i danas nadahnjuje...".

■ *SAD je jedan od najvažnijih hrvatskih partnera u bilateralnoj vojnoj suradnji i ovaj dolazak samo je potvrda dosadašnjih dobrih odnosa i kontinuiranih aktivnosti, istaknuo je ministar Rončević*

Primajući Medalju časti i počašćen tom gestom i osobito emotivno pukovnik Herceg se zahvalio Vladi SAD-a i svima koji su pomogli da to odličje nađe put do Petrova rodnog kraja kazavši: "Upravo je hrabrost velikog broja običnih hrvatskih ljudi poput Petra Tomića obranila i moju domovinu. Odvažni i požrtvovni ljudi zadužuju svoje potomke, ali i domovinu, da nastave njihovim putem. Kada u tome još povezuju dva naroda njihova je uloga još veća".

Duh nadnadrednika Petra Tomića nastavlja živjeti među američkim mornarima i dočasnici. Njegovim imenom nazvana je i Visoka dočasnička akademija u Newportu - "Tomich Hall", priznanje "Peter Tomich" dodjeljuje se i najboljem polazniku Akademije, jedan od brodova u pratnji nosača je i USS Tomich. Jedan američki dočasnik hrvatskih korijena i danas nadahnjuje svojom hrabrošću, a njegov duh zaštitnik je svih mornara i dočasnika koji slijede njegovu brazdu... ■

Opširnije o USS Enterprise pročitajte na: www.hrvatski-vojnici.hr

■ *Odvažni i požrtvovni ljudi zadužuju svoje potomke, ali i domovinu, da nastave njihovim putem. Kada u tome još povezuju dva naroda njihova je uloga još veća, kazao je pukovnik Srećko Herceg prigodom preuzimanja Medalje časti*

rojskog pothvata za vrijeme japonskog napada na Pearl Harbour. Za vrijeme napada neprijateljski torpeda je pogodio USS Utah na kojem je služio nadnadrednik Tomić, koji se, kada je već bilo sigurno da će brod potonuti, vratio u strojarnicu broda i pomogao u spašavanju svojih

Oklopno vozilo Cougar

AMERČKA tvrtka Force Protection Inc iz Charlestona sklopila je s američkom vojskom ugovor o isporuci 122 višenamjenska oklopna vozila Cougar pogonske konfiguracije 4x4 i 6x6.

Cougar je predviđen za razne zadatke, od prijevoza vojnika preko prijevoza timova za uklanjanje eksplozivnih naprava pa do zapovjednog ili vozila za pratnju konvoja. Kako bi Cougar udovoljio svim tim raznovrsnim i zahtjevnim zadacima konstruktori su se odlučili na tradicionalni pristup, stvorivši jednostavno i otporno vozilo. Ukupna masa vozila je 14,5 tona kod inačice 4x4, te 21,5 tona kod inačice 6x6. Vozilo pokreće dizelski motor Caterpillar C-7 snage 220 kW (300 KS). Cougar je konstruiran tako da bude što otporniji na djelovanje mina. Zahva-

Force Protection

ljajući promišljenoj konstrukciji i robustnoj izradi može izdržati eksploziju ekvivalentnu 13 kg TNT-a pod kotačem te eksploziju ekvivalentnu 6,8 kg TNT-a ispod samog vozila. Vozilo rabi danas već zastarjele lisnate opruge za što veću otpornost i jednostavniji popravak nakon oštećenja. Vozilo je prvo ušlo u sastav morskog korpusa (USMC) koji ga

rabi u Iraku, a predviđena je isporuka vozila svim granama američkih oružanih snaga. Cougar je veće i teže vozilo od standardnog američkog višenamjenskog Humvee kojeg će dopuniti u zadacima koje zahtijevaju veću razinu zaštite. Standardna oklopna zaštita Cougara štiti posadu od streljiva kalibra 7,62x51 mm.

M. PETROVIĆ

Grčka pokreće novi program fregata

GRČKA je objavila da će u idućih pet godina uložiti više od tri milijarde eura kako bi ispunila ambiciozan program obnove flote ratnih brodova. Najveći dio sredstava u vrijednosti 2,8 milijardi eura predviđeno je za projekt i gradnju oko šest novih fregata do 2017. Točan iznos sredstava i broj novih fregata znat će se nakon odobrenja petogodišnjeg plana nabave što se očekuje krajem travnja.

Visokostručni odbor kojeg je osnovalo zapovjedništvo grčke ratne

mornarice objavit će taktičko-tehničke značajke novih fregata nakon čega će slijediti faza razrade osnovnog koncepta. Još uvijek nisu poznate tehničke i operacijske karakteristike novih fregata, no u skladu s izjavama viceadmirala Dimitriosa Gousisa fregate će biti namijenjene protuzračnoj, protupodmorničarskoj, protubrodskoj borbi i operaci-

jama izviđanja, motrenja te istraživanja u najnepovoljnijim okruženjima. Dodao je kako mornarica razmatra zasebno platformu broda - trup s pratećim sustavima od sustava naoružanja i senzora. Naime, poznato je kako nove fregate neće biti specifičnog dizajna, jer je upravo ta činjenica ugasila program korveta zbog

izrazito visokih i nekontroliranih troškova.

Mornarica također želi modernizirati svoje četiri MEKO-200HN fregate koje su u prosjeku stare 10-ak godina za otprilike 200 milijuna eura. Tri od četiri fregate izgrađene su u brodogradilištu Hellenic, danas u vlasništvu brodograđevne grupacije Thyssen Marin Group. Očekuje se da će program modernizacije MEKO fregata biti pokrenut u idućih 12 mjeseci kako bi brodovi bili spremni za operativnu službu do 2013.

M. PTIĆ GRŽELJ

Top RAVEN

ISTRAŽIVAČKI timovi u raznim američkim razvojnim središtima rade na razvoju nove vrste topa. Ta je nova tehnologija poznata kao RAVEN, a riječ je ustvari o nekoj vrsti križanca između klasičnog i bestrzajnog topa. Prvi su pokusi obavljani s modelom kalibra 35 mm, ali istraživači tvrde kako bi se ta tehnologija mogla uporabiti i na topove većih kalibara.

Ideja topa RAVEN je u osnovi jednostavna. Nakon opaljenja, dok projektil još putuje kroz cijev, zatvarač se namjerno otvara i tako dramatično smanjuje tlak u cijevi. Ono što omogućava načelo djelovanja topa RAVEN počiva na činjenici do koje su znanstvenici došli pokusima tijekom razvoja. Naime, pokazalo se da otvaranje zatvarača nakon što projektil prođe samo trećinu cijevi ne utječe na konačnu izlaznu brzinu projektila na ustima cijevi. Ili, kako

su istraživači slikovito objasnili: projektil napusti cijev prije nego ga "pogodi" podtlak nastao zbog otvorenog zatvarača.

Tako je brzina projektila na ustima cijevi i putanja kao i kod topa s klasičnim zatvaračem koji se otvara tek kad projektil napusti cijev. No, ono što se postiže je mnogo manja sila trzaja. Ona je u prosjeku smanjena oko 75%, no to ovisi o tipu streljiva. To u konačnici znači da bi top RAVEN mogao biti mnogo lakši za isti kalibar, jer dobar dio mase topa služi kompenziranju sile trzaja. Takav bi se lagani top slabijeg trzaja mogao postaviti na mnogo lakša vozila. Istraživači drže kako bi top kalibra 120 mm, koji bi ispaljivao standardno streljivo uz uporabu RAVEN načela, bio dovoljno lagan da se može postaviti na vozilo mase 14 tona. Za

usporedbu navedimo kako se takav klasični top u najmodernijim inačicama postavlja na tenkove mase najmanje 40 tona. Tako bi se dobilo borbeno vozilo male mase i goleme paljbene moći.

Naravno, treba spomenuti i vrlo očiti nedostatak, a to je bljesak plinova koji izlaze na zadnjem dijelu topa. Ne treba zanemariti ni kompliciranje taktičke uporabe takvog oružja na borbenim vozilima, jer će posada morati voditi računa i o tome što je iza njih, kako ne bi ozlijedili npr. vlastito pješništvo.

M. PETROVIĆ

Rumunjskom zrakoplovstvu isporučeni prvi IAR-99C Soim

KRAJEM travnja rumunjskom ratnom zrakoplovstvu isporučeni su prvi modernizirani školsko-borbeni avion IAR-99C Soim. Isporučeni avion je dio programa Soim LOT II, odnosno ugovora sklopljenog između rumunjskog ministarstva obrane i izraelske tvrtke Elbit Systems Ltd. i rumunjske tvrtke Avioane Craiova SA, s kojim je dogovoren remont i modernizacija pet rumunjskih avio-

na IAR-99A na standard IAR-99C, uz koje će biti proizvedeno i tri nova aviona IAR-99C. U skladu s odredbama ugovora sklopljenog u studenom 2004., vrijednog 43 milijuna američkih dolara, svi avioni trebaju se isporučiti rumunjskom ratnom zrakoplovstvu do kraja 2007., čime bi ukupno bilo operativno 12 Soima.

Naručeni poslovi proizvodnje, remonta i modernizacije obaviti će se u sklopu tvrtke Avioane Craiova SA, uz suradnju Izraelaca, odnosno rumunjskih tvrtki Aerostar SA, Turbomecanica SA te Aerofina SA. Tvrtka Elbit Systems isporučiti će paket na-

predne avionike koji će se ugrađivati u Soime, a koji je proizveden u suradnji s tvrtkom Elisra Electronic Systems, te Advanced Combat Training System namijenjen lakšoj tranziciji rumunjskih pilota na nove avione. Suradnja s Elbitom dogovorena je u formi offset aranžmana, tako će se oko 91 posto vrijednosti ugovora vratiti rumunjskom gospodarstvu.

Novi Soime rumunjsko ratno zrakoplovstvu kani rabiti kao prijelazni tip aviona u školovanju svojih vojnih pilota, odnosno za prelazak na borbene avione MiG-21 Lancer. Uz to, Soimi bi trebali biti rabljeni i za CAS (Close Air Support) misije. Na svojim pet podvjesnih točaka (po dvije ispod krila te jedna ispod trupa) moći će nositi u različitim kombinacijama zrakoplovno naoružanje, poput bombi od 250 kg, odnosno izraelske projektele zrak-zrak Python 3 koje proizvodi tvrtka Rafael.

I. SKENDEROVIĆ

Terorizam (I. dio)

Svijest o postojanju terorizma nikome nije novost, nikome tko barem malo prati zbivanja u svijetu. Gotovo da nema dana bez vijesti o nekoj terorističkoj akciji. Terorizam je uvijek bio na svjetskoj sceni, intenzivno u posljednjih 35 godina, a eskalirao je u posljednjih 5 godina

Božo VUKASOVIĆ

Fenomen terorizma, danas tako prisutan, oduvijek je bio tijesno povezan s pojmom sile koja je, opet, neraskidivo povezana s politikom, pa se uvjetno može reći da je terorizam star koliko i politika. Treba istaknuti da je istraživanje te društvene pojave vrlo složeno, prije svega zbog niza oblika u kojima se suvremeni terorizam izražava.

Terorizam je višeslojna pojava koju je moguće sagledati samo kroz multidisciplinarni pristup. Uzroci otežana istraživanja te društvene pojave su u tome što postoji cijeli niz različitih subjektivnih i objektivnih čimbenika koji usporavaju rješavanje složene problematike terorizma.

Najčešći objektivni čimbenici su

društveni odnosi i sukobi interesa, nepotpuno normativno reguliranje te postizanje konsenzusa o sadržaju i biti pojave. Subjektivni čimbenici proizlaze iz politički i interesno motiviranog ponašanja država u međunarodnim odnosima koje često, u ostvarenju svojih trenutačnih i uskih interesa, izbjegavaju ili čak krše preuzete međunarodne obveze, čija provedba treba pridonijeti učinkovitom suprotstavljanju terorizmu.

Terorizam više nije marginalan, lokalni problem naših vlada, već je jedan od najvećih globalnih sigurnosnih problema. Terorizam je danas sveprisutan - svaki dan u svijetu eksplodiraju bombe zbog tisuću različitih razloga; no, on se danas poka-

zuje u raznim oblicima, različitim od onih u prošlosti. Prijeti širokoj populaciji. Osim smrti, ozljeda i straha, manje se zna o dugoročnim posljedicama za obitelj i prijatelje. Društvena šteta od zločina s terorističkim učinkom je, na žalost, velika. Dokazi o nastanku novih izazova pojavili su se tek nedavno, ali izgleda da se u novije doba, osobito na početku XXI. stoljeća, terorizam promijenio. Postao je globalna prijetnja sigurnosti međunarodne zajednice, čovječanstva i materijalnih dobara, odnosno vrijednostima ljudske zajednice, te se globalizira i strah od terorizma. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

TacSat sateliti i njihova budućnost

*Američko ministarstvo obrane razvija široku strategiju za uporabu jeftinih satelita koji u svemiru imaju odgo-
varajuće taktičke sposobnosti*

Marijo PETROVIĆ

Pokus sa TacSat satelitima i nastojanja u razvoju malenih i jeftinih lansirnih sredstava dio su veće inicijative američkog ministarstva obrane (DoD) - operativna primjena u svemiru (ORS). ORS je stvoren u Uredu za transformaciju snaga (OFT) kao odgovor na instrukcije ministra obrane u svezi s kreiranjem novog poslovnog modela za razvoj i primjenu svemirskih sustava. Preko ORS inicijative, DoD želi dostupnu dopremu, po niskoj cijeni, kratkoročno združenih taktičkih sposobnosti koje su definirali zapovjednici na bojišnici - sposobnosti koje mogu dopuniti i pojačati nacionalne svemirske mogućnosti, a ne ih zamijeniti (maleni sateliti

moгу postati čvorišta unutar pove- zane mreže senzora koji mogu uklju- čiti veće svemirske sustave, bes- pilotne i druge letjelice te zemalj- ske sustave). ORS također može poslužiti i kao testna platforma za veće svemirske programe tako što će osigurati otvoreni put za znan- stvena i tehnološka ulaganja, po- boljšanje institucionalnog i indivi- dualnog znanja te osigurati pristup u svemir za testiranje kritičnih is- traživačkih i razvojnih programa. ORS je važno polazište od pristupa koje je DoD imao u protekla dva desetljeća kako bi razvio velike sve- mirske sustave koji trenutačno do- miniraju. Ti globalni višenamjenski sustavi, napravljeni za duži radni

vijek i povećanu pouzdanost, zahti- jevaju godine razvoja i velike inves- ticije iz izvora (u fiskalnoj godini 2006. DoD planira potrošiti gotovo 20 milijardi USD za razvoj i nabavu satelita te ostalih sustava baziranih u svemiru). Spora generacijska pro- mjena (tipično od 15 do 20 godina) ne dopušta planiranu brzinu pro- mjene informatičke tehnologije har- dwarea i softwarea. Osim toga, po- daci prikupljeni pomoću velikih svemirskih sustava DoD-a načelno prolaze mnoge razine analiza prije no što budu poslani snagama na bojišnici. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojn timer.hr*

Jurišnici budućnosti

Zašto riskirati živote pilota da bi se uništili dobro branjeni ciljevi kad istu zadaću mogu jednako uspješno obaviti i borbene bespilotne letjelice?

Pripremio Siniša RADAKOVIĆ

Brz razvoj računalne tehnologije, koji se u nekim segmentima približio umjetnoj inteligenciji, omogućio je razvoj borbenih bespilotnih letjelica koje će u skoroj budućnosti obavljati zadaće preopasne da bi se izvodile klasičnim jurišnicima i bombarderima s ljudskom posadom. Kako će izgledati prva generacija jurišnika bez pilota najbolje se vidi iz američkih projekata koji su već prilično odmakli u svom razvoju, iako se i Europa priključila s dva-tri svoja projekta.

Povijest ratovanja može se pratiti i kao povijest razvoja tehnologije, jer sve što je čovjek izumio i otkrio svoju je primjenu prvo pronašlo u vojnoj namjeni. Na primjer, Sovjeti su prvi na svoje lovačke avione ugradili sustave koji su kombinirali laserske daljinomjere i infracrvena tražila kojima su mogli otkrivati ciljeve u zraku i bez uključivanja radara. Zapadni su se stručnjaci bojali da bi uporaba lasera mogla imati i još jednu namjenu - osljepljivanje protivničkih pilo-

ta. Iako u stvarnosti laseri ugrađeni u lovce MiG-29 i Su-27 nisu imali dovoljnu snagu da oslijepi pilote, u međuvremenu su razvijeni viziri za pilotske kacige koji su omogućili zaštitu pilotskih očiju od laserskih zraka. Naknadno je otkriveno da prava opasnost za pilotske oči dolazi od mnogo jačih lasera postavljenih na zemlju (vozila) i brodove.

Tijekom sedamdesetih godina prošlog stoljeća britanska je ratna mornarica razvila sustav Laser Dazzle Sight (LDS), koji se ponekad nazivao i The Flasher. Osnovna namjena tog sustava bila je da obrani britanske ratne brodove od iznenadnog i istodobnog napada više jurišnika s male visine. LDS su ugradili na veći broj britanskih fregata koje su 1982. poslali u južni Atlantik da bi vratile britanski suverenitet nad Falklandskim otočjem. LDS je pokazao tek ograničenu učinkovitost u obrani britanskih brodova od napada argentinskih jurišnika A-4 koji su letjeli na vrlo malim visinama. I tako

ograničena učinkovitost bila bi dovoljan razlog za nastavak razvoja LDS sustava da se u Britaniji nisu javile dvojbe je li takva uporaba lasera u ratu u skladu sa Ženevskom konvencijom. Na kraju je LDS izbačen iz uporabe 1995. godine.

Zanimljivo je da je u publikaciji Soviet Military Power, objavljenoj 1987., Pentagon optužio sovjetsku ratnu mornaricu da je svoje razarače klase Sovremenny opremila snažnim laserima koje su rabili kako bi zaslijepili i dezorijentali posade zapadnih patrolnih aviona. Takvo zasljepljivanje, po tvrdnjama Pentagona, imalo je dugoročne negativne posljedice na njihov vid. U istoj publikaciji navodi se da su Sovjeti koncentrirali svoje napore na razvoj plinskih i električnih lasera snage do deset megavata. Istodobno su razvijali i mnogo jače kemijske lasere. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Vojni ustroj Šibenika polovinom XV. stoljeća

U srednjem vijeku Veneciji je grad Šibenik bio važan kao jedno od njezinih uporišta na istočnoj obali Jadrana i zbog zaštite njezine plovidbe u tom dijelu. Stoga je Venecija uporno težila osvojiti Šibenik, kao i cjelokupnu dalmatinsku obalu

Vladimir BRNARDIĆ

Šibenik je smješten u srednjoj Dalmaciji, u prostranom šibenskom zaljevu, na samom ušću rijeke Krke u Jadransko more. Prirodne karakteristike i prednosti šibenskog zaljeva s neposrednom okolicom, preglednost obalnog pojasa s istaknutih vapnenačkih humova, dobro zaklonište, lako branjen ulaz u luku, grad teško osvojiv s mora i kopna, te malo ali relativno plodno polje davali su Šibeniku važnu ulogu u vrijeme pomorske plovidbe uz obalu. U srednjem vijeku Veneciji je grad Šibenik bio važan kao jedno od njezinih uporišta na istočnoj obali Jadrana i zbog zaštite njezine plovidbe u tom dijelu. Stoga je Venecija uporno težila osvojiti Šibenik, kao i cjelokupnu dalmatinsku obalu.

Venecija, prije svega orijentirana na pomorsku posredničku trgovinu, pokušala je već od XI. stoljeća monopolizirati promet i trgovinu Jadrana,

zauzimanjem njegove istočne obale. Njezina uporna nastojanja trajala su nekoliko stotina godina, sve dok to u XV. stoljeću nije napokon uspjela. Nakon smrti Ludovika (1382.), koji je Zadarskim mirom 1358. prisilio Veneciju na odstupanje Dalmacije, Venecija je zauzela Krf i učvrstila se oko Drača, te postupno napreduje od juga prema sjeveru. Određenim sustavom zauzimanja ključne pozicije na istočnoj obali Jadrana: Drač (1392.), Lješ i Kroju (1393.), Skadar i Divast (1396.), a zatim Ulcinj, Bar i Budvu (1405.). Početkom XV. stoljeća Venecija sve više jača, a u Dalmaciji se sve manje osjeća vlast ugarsko-hrvatskog kralja, zbog dugotrajnih borbi za prijestolje. Jedan od pretendata na prijestolje Ladislav Napuljski, uvidjevši da su mu izgledi sve manji, nakon tajnih pregovora prodaje Veneciji Zadar, Vranu, Novigrad i Pag, te

svoja prava na Dalmaciju za 100 000 dukata. Mletačka flota je relativno mirno 4. kolovoza 1409. preuzela Zadar od napuljske posade i time dobila važno uporište za daljnje osvajanje dalmatinskih gradova. Te godine počela je i opsada Šibenika, a iduće godine velika vojska s ratnim spravama, pod zapovjedništvom jednog od najsposobnijih mletačkih vojskovođa Ludovika Buzzarena, neuspješno pokušava zauzeti grad. Usprkos opasdom pokrenuta je i diplomatska akcija kod kneza Ivana Neličića Cetinskog, koji je pomagao Šibenčane, grada Splita i vojvode Hrvoja Vukčića Hrvatinčića. Žigmund vodi od 1411. do 1413. rat s Venecijom, ali uglavnom u Italiji. Grad se nakon 38 mjeseci otpora predaje Mlečanima. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Spomenica Domovinskog rata

Spomenica Domovinskog rata je spomen-znak ili medalja kakvu ima većina zemalja svijeta, a o takvim medaljama potrebno je govoriti s dužnim poštovanjem i pijetetom. Takvi spomen-znaci nisu mjerljivi brojkom, nisu podložni zaboravu vremena, oni su znak djela koje trajno ostaje...

Siniša POGAČIĆ

DOMOVINSKA KOLAJNA

Na temelju članka 101. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske, predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman donio je 10. siječnja 1992. godine Uredbu o odličjima za

Nacrtna slika Domovinske kolajne

Uredba je stupila na snagu danom objavljivanja u "Narodnim novinama", dana 7. veljače 1992. godine, a Sabor Republike Hrvatske na zajedničkoj sjednici svih vijeća 13. veljače 1992. godine donio je Odluku o potvrđivanju Uredbe sa zakonskom snagom koju je donio predsjednik Republike Hrvatske.

Uredbom su ustanovljena odličja za ratne zasluge Republike Hrvatske, nadležnost i postupak njihove dodjele i oduzimanja, te prava i obveze njihovih nositelja.

Odličja za vojne zasluge mogla su biti dodijeljena državljanima Republike Hrvatske i stranim državljanima.

Uredbom o odličjima za ratne zasluge ustanovljena su sljedeća odličja:

1. Orden kralja Tomislava;
2. Orden hrvatskog zavjeta;
3. Orden Zrinskog i Frankopana;
4. Orden za junaštvo kneza Domagoja;
5. Kolajna za junaštvo Nikole Šubića Zrinskog i
6. Domovinska kolajna.

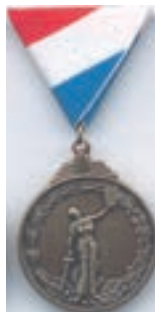
Domovinska kolajna namijenjena je za dodjeljivanje sudionicima Domovinskog rata 1990.-1992.

Kolajna je kružnog oblika, promjera 40 mm; na središnjem dijelu lica medalje nalazi se reljefno istaknut lik mlade žene koja simbolizira Hrvatsku. Žena (djevojka) u desnoj ruci

drži mač usmjeren prema tlu, a u uzdignutoj lijevoj ruci grb Republike Hrvatske. S lijeve strane lika žene nalaze se slova RH, što označava Republiku Hrvatsku, a s njezine desne strane su godine 1990. i 1992., i to tako da se 1992. nalazi ispod 1990. Središnji prikaz kolajne je obrubljen vijencem koji s lijeva čini niz maslinovih listova i plodova, a s desne hrastovo lišće sa žirovima. Na naličju je kolajne ugraviran je redni broj kolajne (dodjele).

Autor Domovinske kolajne je general bojnik Velibor Kikerec prema čijim uputama je djelatnica IKOM-a Đurđa Šikac izradila konačni izgled.

Kolajna je predviđena za nošenje na lijevoj strani prsa na trokutnoj vrpici koja je u bojama hrvatske zastave, tako da su boje postavljene us-

Lice Spomenice Domovinskog rata 1990.-1992.

Naličje Spomenice Domovinskog rata 1990.-1992.

ko zdesna ulijevo (crvena, bijela, plava) i iste su širine.

Odlikovanima Domovinskom kolajnom trebala se izdavati povelja i potvrda o dodijeljenom odličju. Smjelo su je nositi samo odlikovane osobe, u vrijeme blagdana Republike Hrvatske, te u drugim svečanim prigodama.

Sva odličja dodjeljivao je predsjednik Republike Hrvatske svojim ukazom, na prijedlog Komisije za odličja

pri Uredu predsjednika Republike Hrvatske. Komisija se sastoji od tajnika i članova koje je imenovao predsjednik Republike Hrvatske. Komisija je djelovala prema donesenom poslovniku, a ukaz o odlikovanju objavljan je u "Narodnim novinama".

Prijedlog za dodjelu odličja mogli su dati Sabor i Vlada Republike Hrvatske, druga tijela državne uprave, pravne osobe, a u vojnim postrojbama zapovjednik brigade, odnosno samostalne bojne. Prijedlog se podnosio Komisiji za odličja.

Domovinska kolajna je izrađena u duhu secesije i svojim izgledom podsjeća na spomen-medalje iz I. svjetskog rata - Victory medal. Spomen medalju pobjede u I. svjetskom ratu izradile su gotovo sve zemlje pobjednice, a karakterizira ih lik mlade žene s mačem u središnjem dijelu medalje. Taj simbolički prikaz se u literaturi najčešće tumači kao znak: nade, plodnosti, pravednosti i ispravnog puta.

Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman je na prijedlog Vlade Republike Hrvatske dana 8. lipnja 1992. godine donio Uredbu o stavljanju izvan snage Uredbe o odličjima za ratne zasluge (NN 6/92).

S obzirom na to da je Uredba o odličjima za ratne zasluge donesena u veljači 1992. godine, a stavljena izvan snage u lipnju 1992. godine, do realizacije i dodjele Domovinske kolajne (prema sadašnjim spoznajama) nije nikada ni došlo. Preciznije, medalja navedenog izgleda nije nikada ni izrađena budući se već pristupilo izradi zakonskih okvira za izradu odličja za ratne zasluge i odličja za mirnodopske, odnosno građanske zasluge. Objašnjenje za donošenje ovakve odluke najvjerojatnije leži u potrebi iskazivanja formalnih oblika zahvale

u obliku odličja stranim građanima, političarima, državicima i vladarima na svesrdnoj pomoći pri uspostavi i priznanju Republike Hrvatske.

Domovinska kolajna je idejno rješenje koje je svojim vizualnim izgledom i namjenom prethodila Spomenici Domovinskog rata 1990.-1992., odnosno Spomenici Domovinskog rata.

SPOMENICA DOMOVINSKOG RATA 1990.-1992.

Dana 9. lipnja 1992. godine predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman donio je Ukaz o proglašenju Zakona o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske, kojeg je Sabor RH donio na skupnoj sjednici Društvenopolitičkog vijeća dana 4. lipnja 1992. godine, Vijeća općina dana 4. lipnja 1992. godine i Vijeća udruženog rada dana 4. lipnja 1992. godine.

Na temelju navedenog zakona, odlikovanja Republike Hrvatske dodjeljuju se za zasluge u uspostavi, promicanju i obrani hrvatske države, hrvatske državotvorne ideje, hrvatske kulture, znanosti i gospodarstva, te za ratne i vojne zasluge u obrani Republike Hrvatske. Prvi put se izrijeком navodi pojam spomenice, i to u dijelu teksta kojim se govori da su odlikovanja Republike Hrvatske ordeni i spomenice.

Spomenica Domovinskog rata 1990. - 1992. uvrštena je u skupinu odlikovanja za ratne i vojne zasluge

Ukaz o dodjeli Spomenice Domovinskog rata 1990. - 1992.

Orden kneza Domagoja.

Spomenica Domovinskog rata 1990. - 1992. namijenjena je za dodjeljivanje hrvatskim borcima, sudionicima rata 1990. - 1992. godine.

Pojedinačni heraldički izgled i opis odlikovanja i njihovih minijturnih oznaka, način njihovog nošenja i isticanja, izgled i opis pismena o dodjeli odlikovanja i priznanja Republike Hrvatske trebalo je utvrditi Uredbom vlade Republike Hrvatske.

Odlikovanja i spomenicu Republike Hrvatske dodjeljuje predsjednik Republike Hrvatske svojim ukazom, samoinicijativno ili na prijedlog Komisije za odlikovanja i priznanja.

Predsjednika i članove Komisije za odlikovanja i priznanja imenuje predsjednik RH iz redova javnih djelatnika Republike Hrvatske.

Ukaz predsjednika Republike o

Minijturna oznaka Spomenice Domovinskog rata 1990. - 1992.

dodjeli odlikovanja i priznanja objavljuje se u "Narodnim novinama", a pismena o dodjeli odlikovanja, povelje i Nagrade Republike Hrvatske potpisuje predsjednik Republike Hrvatske.

Predsjednik Republike također može ovlastiti predsjednika Komisije za odlikovanja i priznanja da potpisuje pismena o dodjeli određenih odlikovanja.

Inicijativu za dodjelu odlikovanja i priznanja mogu dati Zastupnički i Županijski dom Sabora Republike Hrvatske, Vlada Republike Hrvatske, diplomatska, konzularna i druga predstavništva Republike Hrvatske u inozemstvu, ministarstva i drugi državni organi i tijela, vjerske zajednice, političke stranke, udruženja građana i druge pravne osobe sa sjedištem na području Republike Hrvatske. Navedena inicijativa se podnosi Komisiji za odlikovanja i priznanja Republike Hrvatske.

Odlikovanja se nose i ističu u svečanim prilikama, a ne smiju se nositi i isticati na način i u prilikama u kojima bi se vrijeđali ugled i dostojanstvo Republike Hrvatske.

Odlikovanja i priznanja oduzima predsjednik Republike Hrvatske, ako su nošenje i isticanje odlikovanja, postupanje i djelovanje nositelja odlikovanja ili priznanja protivni svrsi nji-

Mala oznaka Spomenice Domovinskog rata 1990. - 1992. ili Spomenice Domovinskog rata

hove dodjele ili su u nesuglasju s pravnim poretkom i moralnim zasada u Republici Hrvatskoj. Predsjednik Republike oduzima odlikovanja ili priznanja svojim ukazom koji se objavljuje u "Narodnim novinama".

Kao što je iz prethodnog dijela teksta vidljivo, širenjem područja dodjele i povećanjem broja odlikovanja uvelike se promijenila i pravna regulativa u dijelu postupka dodjele odlikovanja i priznanja, kao i njihovog pravnog statusa.

Zakonom o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske iz 1992. godine nije jasno definiran izgled Spomenice Domovinskog rata 1990. - 1992., ali je u potpunosti sigurno da nije u cijelosti zadržan izgled definirani Uredbom o odličjima za ratne zasluge iz veljače 1992. godine.

Spomenica Domovinskog rata 1990. - 1992. je kružnog oblika promjera 40 mm; na središnjem dijelu lica medalje nalazi se reljefno istaknut lik mlade žene koja simbolizira Hrvatsku. Žena (djevojka) u desnoj ruci drži mač usmjeren prema tlu, a u uzdignutoj lijevoj ruci grb Republike Hrvatske. Središnji prikaz kolajne je obrubljen vijencem koji s lijeva čini niz maslinovih listova i plodova, a s desne hrastovo lišće sa žirovima. Na naličju Spomenice u središnjem dijelu se nalaze reljefno istaknuta slova "RH", a uzduž ruba je reljefno istaknut natpis "SPOMENICA DOMOVINSKOG RATA 1990 - 1992.".

Naličje Spomenice Domovinskog rata

Spomenica se nosi na lijevoj strani prsa na trokutnoj vrpici, koja je u bojama hrvatske zastave, tako da su boje postavljene usko zdesna ulijevo (crvena, bijela, plava) i iste su širine.

Ovim Zakonom je predviđena i realizi-

Detalj godina na naličju Spomenice Domovinskog rata 1990. - 1992.

Detalj tropletnog pleternog ornamenta na naličju Spomenice Domovinskog rata

rana mogućnost izrade minijaturne oznake Spomenice koja joj je u potpunosti identična, ali manjih dimenzija, promjera 18 mm, s trokutnom vrpcom identičnog uzorka, izrađena u tehnici emajliranja.

Ukaz o dodjeli Spomenice Domovinskog rata 1990. - 1992. nije opisan u dijelu zakonskog teksta, ali na osnovi datuma dodjele i teksta možemo sa sigurnošću pretpostaviti da se radi o ukazu koji je tiskan na bijeloj podlozi, ukrašenoj zlatnim tropletnim pleternim ornamentom, koji se u kutovima pretvara u trobojnicu. U gornjem dijelu ukaza nalazi se u sredini grb Republike Hrvatske uz natpis: REPUBLIKA HRVATSKA. Ispod grba je natpis (redovi su odvojeni /): UKAZOM / PREDSEDNIKA REPUBLIKE / DR. FRANJE TUĐMANA/ odlikovan je / IME I PREZIME (pozicija za upis)/ SPOMENICOM DOMOVINSKOG RATA /1990.-1992./ U ZAGREBU, 29.X.1992. / PREDSEDNIK / REPUBLIKE HRVATSKE / DR. FRANJO TUĐMAN/ (potpis predsjednika Republike Hrvatske). U središnjem dijelu podloge ukaza ispod navedenog teksta nazire se obris hrvatske trobojnice (crven - bijeli - plavi).

SPOMENICA DOMOVINSKOG RATA

Odlukom predsjednika Republike Hrvatske o proglašenju Zakona o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske od dana 15. ožujka 1995. godine i objavom u "Narodnim novinama" prestao je važiti gore opisani Zakon o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske (NN 33/92).

Novim Zakonom je definirano da predsjednik Republike Hrvatske Pra-

vilnikom o odlikovanjima i priznanjima propisuje izgled i tehničku izvedbu svakog odlikovanja, dodatne upute za predlaganje, stupnjeve veleredova i redova, način nošenja i isticanja odlikovanja, izgled i opis isprave o dodjeli odlikovanja i priznanja, i druga pitanja važna za odlikovanja i priznanja. Navedeni Pravilnik nije donesen.

Prema važnosnom slijedu odlikovanja Republike Hrvatske, Spomenica Domovinskog rata je svrstana na 17. mjesto, a iz njezinog naziva brišu se godine 1990. - 1992.

Novim zakonom je djelomično redefiniран način stjecanja prava na Spomenicu i glasi:

"Spomenica Domovinskog rata

Isprava o dodjeli Spomenice Domovinskog rata

dodjeljuje se hrvatskim i stranim državljanima za sudjelovanje u Domovinskom ratu kao dragovoljci, borci Hrvatske vojske ili na drugi djelatni način."

Ostali dio pravne regula-

tive vezan uz postupke dodjele i pravni status doživio je tek neznatne korekcije.

Iako nigdje nije dan opis izgleda Spomenice Domovinskog rata, on je doživio neke promjene u odnosu na Spomenicu Domovinskog rata 1990. - 1992.

Zakonom o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske iz lipnja 1992. godine se, u dobroj vjeri, mislilo kako će mirovni pregovori i dolazak mirovnih snaga okončati Domovinski rat već 1992. godine. Tu činjenicu potvrđuje naziv Spomenica Domovinskog rata 1990.-1992. i godine 1990. - 1992. istaknute na naličju spomenice. No, rat i ratna djelovanja nisu okončana sve do vojno-redarstvenih akcija Bljesak (svibanj 1995.) i Oluja (kolovoz 1995.), te mirne reintegracije istočne Slavonije.

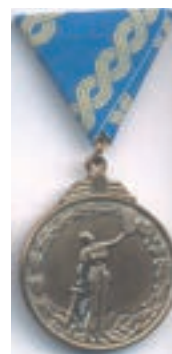
Iz navedenih razloga iz naziva Spomenica Domovinskog rata 1990. - 1992. nestaju godine 1990.-1992. i ona postaje Spomenica Domovinskog

rata, a na naličju spomenice umjesto godina "1990 - 1992." umetnut je tropletni pleterni ornament. Drugih promjena u vizualnom dijelu nije bilo.

Istim zakonom je propisano da sva odlikovanja imaju umanjenicu (replike ili minijaturne znakove) i pripadajuće vrpce. Shodno tome izrađene su male oznake Spomenice koju čine minijatura i vrpca. Minijatura je umanjeni otkov lica znaka Spomenice promjera 13,5 mm, apliciran na sredini pravokutnika. Vrpca je od svilenog moariranog ripsa u bojama zastave Republike Hrvatske. Od vrpce je složeni vodoravni pravokutnik visine 14 mm i širine 34 mm. Na naličju male oznake je igla za ovjes.

Sačuvana su dva primjerka probnog otkova Spomenice ovješene na drukčijim vrpcama od zakonom propisanih, pa možemo pretpostaviti da se promišljalo o dodjeli dvije ili više vrsta Spomenica Domovinskog rata, ali se od toga odustalo. Probni otkovi Spomenice identični su opisanom, ali su ovješeni na plavu, odnosno crvenu vrpcu s po jednim tropletnim pleternim ornamentom zlatne boje uzduž svake strane ruba vrpce.

Na osnovi postojećih isprava o dodjeli vidljivo je da je ova inačica Spomenice dodjeljivana i prije donošenja

Lice probnog otkova Spomenice Domovinskog rata na plavoj vrpci

zakonske regulative, odnosno najvjerojatnije u razdoblju 1993. - 1995.

Također, na osnovi dodijeljenih spomenica, sa sigurnošću se može potvrditi da se opisani ukaz o dodjeli davao najvjerojatnije samo 1992.

godine, a da je nakon 1992. godine dodjeljivana isprava o dodjeli koja je precizno opisana

Mala oznaka probnog otkova Spomenice Domovinskog rata na plavoj vrpci

Pravilnikom Spomenice Domovinskog rata iz 2000. godine. Tekst tiskan na ispravi o dodjeli Spomenice do 2000. godine je bio (redovi su odvojeni /): ODLUKOM / PREDSEDNIKA REPUBLIKE / DR. FRANJE TUĐMANA/ odlikovan je / IME I PREZIME / SPOMENICOM / DOMOVINSKOG RATA / U Zagrebu, datum. / PREDSEDNIK / REPUBLIKE HRVATSKE / I VRHOVNI ZAPOVJEDNIK OS RH / (potpis predsjednika Republike Hrvatske) / IME I PREZIME predsjednika Republike Hrvatske/ DR. FRANJO TUĐMAN.

U knjizi "Hrvatska odlikovanja", tiskanoj 1997. godine, autora Adanić-Kašpar-Prister-Ružić, u potpunosti su prikazani svi elementi Spomenice Domovinskog rata (Spomenica, mala oznaka, umanjena i isprava o dodjeli), ali će oni propisom biti ujedinjeni 2000. godine Pravilnikom Spomenice Domovinskog rata. U istoj knjizi se na stranici 28. navodi kako je do 1997. godine dodijeljeno ukupno 430.884 Spomenica Domovinskog rata, a na stranici 90. kao autore idejnog rješenja navode stručnu skupinu kovnice IKOM, Zagreb, dok je na 100. stranici prikazana Isprava o dodjeli.

Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić donio je 4. listopada 2000. godine Pravilnik o odlikovanjima i priznanjima. Pravilnikom o odlikovanjima i priznanjima propisuje se postupak predlaganja za dodjelu odlikovanja i priznanja, upute za nošenje i isticanje odlikovanja, razmjena odlikovanja prilikom državnih posjeta, postupak oduzimanja odlikovanja i priznanja, kao i druga pitanja važna za odlikovanja i priznanja. Na temelju članka 22. Pravilnika o odlikovanjima i priznanjima kojim se navodi da će se o svakom odlikovanju utvrđenom odredbom članka 6. Zakona o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske donijeti Pravilnik kojim se detaljno propisuju izgled i tehnička izvedba svakog odlikovanja, izgled i opis isprave o dodjeli odlikovanja, postupak predlaganja i određivanje izaslanika predsjednika Republike za dodjelu odlikovanja, način nošenja i isticanja, kao i druga pitanja važna za svako odlikovanje.

Lice probnog otkova Spomenice Domovinskog rata na crvenoj vrpici

Mala oznaka probnog otkova Spomenice Domovinskog rata na crvenoj vrpici

dragovoljci, borci Hrvatske vojske ili drugi djelatni način.

Izgled Spomenice i svih njezinih dijelova ovim Pravilnikom su vrlo precizno i detaljno određeni.

Spomenica se sastoji od znaka Spomenice na vrpici trokutastog oblika, male oznake Spomenice i umanjene Spomenice. Znak Spomenice je brončani medaljon, promjera 40 mm. Na licu znaka Spomenice je lik mlade žene koja simbolizira Hrvatsku. Mlada žena stoji u prepletu vijenca od maslinove (lijevo) i hrastove grančice (desno), unutar profilirana ruba medalje. Mlada žena drži u desnoj ruci mač usmjeren prema tlu, a u uzdignutoj lijevoj ruci drži grb Republike Hrvatske. Na naličju Spomenice uz rub se nalazi natpis SPOMENICA DOMOVINSKOG RATA čiji kraj i početak povezuje pleterni ornament. U sredini je državni monogram RH. Znak Spomenice je s ušicom i karičkom ovješena o vrh istostraničnog trokuta, stranica duljine 42 mm. Trokut čini vrpca od moarirana ripsa u bojama zastave Republike Hrvatske. Na naličju trokuta je vodoravna igla za ovjes.

Malu oznaku Spomenice čini minijatura i vrpca. Minijatura je umanjena otkov lica znaka Spomenice promjera 13,5 mm, pričvršćen na sredini

Predsjednik Republike donio je 6. listopada 2000. godine Pravilnik Spomenice Domovinskog rata. Taj Pravilnik je obuhvatio sve dotadašnje promjene i jasno ih definirao.

Spomenica se dodjeljuje hrvatskim i stranim državljanima za sudjelovanje u Domovinskom ratu kao

pravokutnika. Vrpca je od svilenog moariranog ripsa u bojama zastave Republike Hrvatske. Od vrpce je složen vodoravni pravokutnik visine 14 mm i širine 34 mm. Na naličju male oznake je igla za ovjes.

Umanjenicu Spomenice čini minijatura i vrpca. Minijatura je umanjena otkov lica znaka Spomenice promjera 18 mm, ovješena o svilenu moariranu vrpcu u bojama zastave Republike Hrvatske, složena u okomiti pravokutnik visine 40 mm i širine 12 mm. Na naličju umanjene je igla za ovjes.

Ovim Pravilnikom je prvi put zakonski definiran izgled isprave o dodjeli, i glasi: "Pri dodjeli Spomenice dodjeljuje se isprava o dodjeli". Isprava je otisnuta na matt kundertdruck papiru (250 g/m², veličine 210 x 297 mm).

Sadržaj isprave je na bijeloj podlozi, koja je uz lijevi i desni rub isprave ukrašena tropleto ornamentiranim stupićima. U gornjem dijelu isprave nalazi se, u sredini, grb Republike Hrvatske uz natpis: REPUBLIKA HRVATSKA. Ispod grba s natpisom vijori traka u bojama zastave Republike Hrvatske. Ispod je natpis (redovi su odvojeni /): ODLUKOM / PREDSEDNIKA REPUBLIKE / odlikovan je / IME I PREZIME / SPOMENICOM / DOMOVINSKOG RATA / U Zagrebu, datum. / PREDSEDNIK / REPUBLIKE HRVATSKE / I VRHOVNI ZAPOVJEDNIK OS RH / (potpis predsjednika Republike Hrvatske) / IME I PREZIME predsjednika Republike Hrvatske. U donjoj polovici isprave natpisa je položena uvećana silueta lica Spomenice.

Svi propisani djelovi, Pravilnika Spomenice Domovinskog rata i prije su djelomično ili u potpunosti bili u uporabi, ali ovim Pravilnikom su potpuno ujedinjeni i precizno definirani.

Spomenica Domovinskog rata je spomen-znak ili medalja kakvu ima većina zemalja svijeta, a o takvim medaljama potrebno je govoriti s dužnim poštovanjem i pijetetom. Takvi spomen-znaci nisu mjerljivi brojkom, nisu podložni zaboravu vremena, oni su znak djela koje trajno ostaje. ■

Josip Jurčević: "Crna knjiga komunizma u Hrvatskoj", Počasni bleiburški vod, Zagreb, 2006.

U Zagrebu je 18. svibnja predstavljena nova knjiga povjesničara Josipa Jurčevića, koju je izdao Počasni bleiburški vod u suradnji sa sunakladnicima - Hrvatskim povijesnim institutom iz Beča i Hrvatskim vjesnikom iz Melbournea te Dokumentacijsko-informacijskim središtem iz Zagreba. "Crna knjiga komunizma u Hrvatskoj" prevedena je na njemački i engleski jezik te su predstavljena sva tri izdanja koja su, kako je istaknuto, nastala kao rezultat suradnje pojedinih volontera i nezavisnih udruga, a sam je autor na predstavljanju knjige istaknuo da je njezina temeljna vrijednost upravo u tome što na sažet ali objektivan i znanstveno utemeljen način prikazuje dio hrvatske povijesti onima koji o tome ne znaju gotovo ništa. Knjiga s podnaslovom *Zločini jugoslavenskih komunista u Hrvatskoj 1945. godine* na samo 80-ak stranica donosi najvažnije podatke vezane uz taj dio hrvatske povijesti, a sadržajno je podijeljena u četiri dijela. U uvodu je opisana komunistička Jugoslavija i poratni jugoslavenski zločini nad Hrvatima, potom autor objašnjava povijesne okolnosti tih zbivanja, a u posljednja dva dijela opisan je Križni put 1945. godine te posljedice bleiburške tragedije. Predgovor knjizi napisao je Janko Vranyczany Dobrinović, a Mate Meštrović svojevrsni pogovor pod nazivom *Bleiburška tragedija hrvatskog naroda*. Zanimljivo je da se u svojim tekstovima nisu osvrnuli na samu knjigu, nego na događanja koja ona prati, a umjesto bilješke o piscu u knjizi je bilješka o autoru predgovora. Knjiga sadrži fotografije i karte vezane uz pojedine dijelove teksta, kao i popis literature, a izdana je povodom 61. obljetnice Križnog puta i Bleiburga.

Mirela MENGES

26. svibnja 1960. SAD osumnjičilo SSSR za špijunažu

Nepuni mjesec dana nakon rušenja američkog špijuskog zrakoplova U-2 iznad Sovjetskog Saveza, američke su vlasti optužile sovjetske da već godinama špijuniraju američko veleposlanstvo u Moskvi. To je izjavio 26. svibnja 1960. američki veleposlanik u Ujedinjenim narodima Henry Cabot Lodge tijekom zasjedanja Vijeća sigurnosti UN-a. Bio je to odgovor na sve glasnije prosvjede sovjetskih vođa koji su željeli što više ocrniti Amerikance nakon što su uspješno iznad svog teritorija srušili američki špijunske zrakoplov. Lodge je na zasjedanje Vijeća sigurnosti UN-a donio napravicu koja je navodno pronađena u američkom veleposlanstvu u Moskvi, tvrdeći kako je od 1945. ondje pronađeno više od 100 različitih prislušnih i ostalih uređaja za promatranje, na što je sovjetski predstavnik u Vijeću sigurnosti upitao: "Iz koje predstave su to dijelovi i kada će biti premijera?"

31. svibnja 1854. Umro Vatroslav Lisinski

Autor prve hrvatske opere i istaknuti ilirac Vatroslav Lisinski (pravim imenom Ignac Fuchs) rođen je u Zagrebu 8. srpnja 1819. U rodnom gradu je završio filozofiju i pravo, a glazbu je učio u Pragu. Godine 1835. prišao je narodnom pokretu i postao umjetnički voditelj Prvog ilirskog glazbenog društva. Skladao je mnoge solo popijevke (*Prosto zrakom ptica leti*) i zborove, kao i prvu hrvatsku operu *Ljubav i zloba*, koja je s velikim uspjehom praižvedena 23. ožujka 1846. Nije uspio naći stalni posao, te se povukao iz javnog života i nastavio uzdržavati dajući poduke i ugađajući glasovire. Umro je u bijedi i zaboravljen od javnosti u 35-oj godini života 31. svibnja 1854. u Zagrebu. Pravo njegovo značenje kao skladatelja otkrilo se tek nekoliko desetljeća nakon njegove smrti, pa je tako njegova druga opera *Porin* praižvedena tek 1897. godine.

Leon RIZMAUL

FILMOTEKA

Da Vincijev kod (kino)

- američki triler (149 min.)
- distributer: Continental film
- redatelj: Bennett Miller
- gl. glumci: Tom Hanks (Robert Langdon), Audrey Tautou (Sophie Neveu), Jean Reno (Sir Leigh Teabing)

Mnogo je filmova u povijesti obavijeno kontroverzama. Jednako tako Katolička crkva mnoge je dočekala s velikim negodovanjem. Što se *Da Vincijeva koda* tiče, to je potpuno opravdano. Naime, sve ono što je možda i bilo filmično u knjizi Dana Browna, redatelj Ron Howard nije uspio zauzdati. Dobili smo nevjerovatno (čak i za američke pojmove) glup film s likovima koji kao da nisu ljudi već papirnati junaci. Njihove reakcije, pretjerane simplifikacije, kao i politička korektnost samo su filmu dodatni uteg. Priča, koja je trebala čovječanstvu prvi put otkriti podatke da je Isus Krist bio oženjen s Marijom Magdalenom te da je s njom imao i dijete, danas više doista nije kontroverzna. Naime, to je možda i bilo upečatljivo kada su 1948. godine širem sloju postala dostupna i apokrifna evanđelja ili kada je 1953. Nikos Kazantzakis napisao knjigu "Posljednje Kristovo iskušenje", kao i kada je po njoj 1988. Martin Scorsese snimio genijalni film. I, na kraju krajeva, taj je kontroverzni dio Isusova života stoput zanimljivije i bolje obrađen u knjizi "Sveta krv - sveti gral". Sva tri prethodna naslova mogu preporučiti onima koji žele nešto saznati o toj temi, no vratimo se *Da Vincijevom kodu*. Problem hollywoodskih producenata je što potcjenjuju svoju publiku postavljajući ju u položaj retardiranih praznoglavaca. Tu dolazim do zaključka koji nije nimalo blag. Naime, sve što mogu poručiti o filmu Rona Howarda jest - zaobidite taj film. Dokazao je već poznatu činjenicu da je *Da Vincijev kod* samo prežvakavanje odavno poznatih (ali i upitnih) stvari, kao i da nije baš uvijek kontroverzno ono što nam se pokušava predstaviti kao takvo.

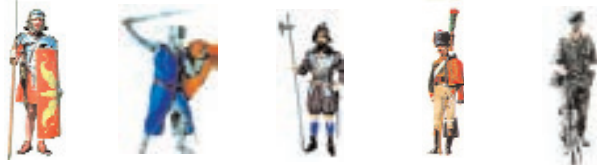
Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Zadaća kvasca svijeta

Kršćani su trajno razapeti između zadaće svjedočke integracije u svijet i opreza da se ne utope u pogubnom duhu i mentalitetu svijeta, suprotnu evanđeoskom svjetonazoru. Kao što zadaća kvasca nije izolacija od tijesta, tako je i poslanje Isusovih učenika živjeti s ljudima, ali drukčije. Kršćani, iako žive u svijetu i dijele njegove radosti i nade, tjeskobe i napore, ipak se ne smiju ničim dati zarobiti, jer oni su svjedoci istine u slobodi. Korijen napetosti je u tome što, kaže Augustin, "svijet vodi dvostruku borbu protiv Kristovih vojnika: laska im da ih prevare i prijeti im da ih slomi". Ipak, ističe on, kršćanin ne zna za poraz, ako ga ne zarobi vlastiti užitek i ne zastraši tuđa okrutnost. Obveza takvog odnosa prema svijetu očita je iz Isusove molitve za svoje učenike da ih Otac sačuva u svijetu, jer "svijet ih zamrzi zato što nisu od svijeta", kao što ni On nije od svijeta. Ne traži od Boga da nas uzme sa svijeta, nego da nas očuva od Zloga. Dakle, Isus nam posvećuje opasnost od prihvaćanja duha ovoga svijeta, u čijem je "šarenom celofanu" često upakiran široki asortiman Zloduhovih "proizvoda". Zato i apostol Pavao ozbiljno savjetuje: "Ne suobličujte se ovom svijetu!", a Ivan još ozbiljnije upozorava na ulogu Antikrista u toj naizgled bezazlenoj "igri". Dakle, svjestan realnosti života u trajnoj oporbi, kršćanin je poslan da u svijet unosi svjetlo Evanđelja, da bude "sol zemlje" i "grad na gori" i da ne odustane ni onda kada drugi nasilnim metodama unose svoja "svjetla" koja zamračuju istinu. Mir "sakristije" i sigurnost "pozadine" te bijeg u izolaciju "privatnog kršćanstva" jest pobožni egoizam ravan izdaji.

Andelko KAČUNKO

Landsknecht

Vojnici poznati pod njemačkim nazivom **Landsknecht** (množ. *Landsknechte*), uglavnom pješaci naoružani kopljima, njemačke narodnosti, od **XV. do XVII. stoljeća** bili su na glasu kao vrsni borci. Novačili su se uglavnom u **Švapskoj, Alzasu, Flandriji i Rhinelandu**, ali i u drugim dijelovima **Njemačke**. Veći-

na se povjesničara slaže da su bili najdjelotvorniji ratnici renesansne **Europe**. Njihovo je ime sastavljeno od dvije riječi: *Land* = zemlja i *Knecht* = sluga) i u početku je označavalo vojnike dijela **Svetog Rimskog Carstva** za razliku od švicarskih plaćenika. Već početkom **XVI. stoljeća** zbog pogrešnog poimanja imena (*Lanzknecht* umjesto *Landsknecht*), poistovjetilo ih se s vojnicima naoružanim kopljima (*lance* = koplje).

Prve postrojbe Landsknechta organizirao je **Maksimilijan I. 1459. - 1519.** U njihovu stvaranju u pomoć mu je priskočio **Georg von Frundsberg**, mnogima i danas poznat kao *otac* Landsknechta. Tijekom **XVI. stoljeća** ti su vojnici sudjelovali u doslovce svim važnijim bitkama i okršajima, a nerijetko i kao pripadnici obiju zaraćenih strana. Mnogo pokretljiviji od teže naoružanih švicarskih plaćenika, postali su udarna snaga u bitkama kada je sporijim postrojbama prijetila opasnost od vatre arkebuza i drugih tipova vatrenog oružja.

U skladu s prilikama i potrebama, regimente Landsknechta brojile su od 4 000 do 10 000 ljudi. Upravo te velike oscilacije u broju vojnika pokazivale su kako se radi o prilagodljivim borcima. Novačenja su izvodili *Oberste* (pukovnici), kojima je pravo da oblikuju regimente dodijelio sam car, pa su odmah imenovali i svoje podređene časnike, pomoćnike i doglavnike, podijelivši postrojbu na *Fahnleins* (bojne) s odgovarajućim časničkim kadrom. Posebno su bili obučeni u rukovanju dugim kopljima i stvaranju borbene formacije po uzoru na **Švicarce**. Većina je rabila samo koplja, ali bilo je dosta boraca specijaliziranih za neka druga oružja: dugačke helebarde ili pak mač za dvije ruke, dug gotovo dva metra. Zvali su ih *Doppelsoldner* (u slobodnu prijevodu - dvostrukim vojnikom/plaćenikom), između ostaloga i zato što su bili plaćeni dvostruko više od običnoga i neiskusnijega borca. Jedan je dio bio naoružan *arkebuza* (pretečama mušketa). U pravilu, bila je to četvrtina ukupnog vojnog sastava. Osobito im je zanimljiva bila šarolika i živopisna odjeća.

Jurica MILETIĆ

www.popasmoke.com

Ljubitelji američkih borbenih helikoptera stranicu www.popasmoke.com svakako bi trebali imati u svojim favoritima. Riječ je o neslužbenom siteu **udruge posada borbenih helikoptera američkih marinaca**, no, ono što će našim ljubiteljima zrakoplovstva bi-

ti osobito zanimljivo odnosi se na fotogalerije gotovo svih ratova unazad 50 godina, ali i ciljeve osnivanja i načine rada jedne takve organizacije. Slike su iznimno brojne u svakoj fotogaleriji i mahom vrlo visoke kvalitete, a ukupno ih ima više od 10 000 u svim galerijama. Zanimljivo, svako razdoblje ima i svoju rubriku o helikopterskim nesrećama, koje se, vjerojatno ovisno o dostupnosti podataka i stupnju tajnosti, ili tek spominju ili čak opisuju do detalja. Ozbiljnosti udruge svjedoči i tiskanje periodičnog news magazina koji se na siteu može pregledati u **PDF** formatu, a webmasteri su razmišljali i o najmlađima, pa su im pripremili virtualne puzzle, pogađate, sa slikom helikoptera. Sve u svemu, riječ je o doista dobroj stranici koju definitivno treba preporučiti.

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Najviše francusko odlikovanje jest:

- A Legija časti
- B Medalja časti
- C Žuta vrpca

2. Najviše tajlandsko odlikovanje nosi zanimljiv naziv:

- A Orden sabljastog tigra
- B Orden sijamske mačke
- C Orden bijelog slona

3. Velika počast u Japanu jest:

- A Orden cara Hirohita
- B Shogunov orden
- C Orden Izlazećeg sunca

4. Astronaut Jurij Gagarin dobio je:

- A Orden Staljina
- B Orden Lenjina
- C Orden Nikolaja II.

5. Najviše hrvatsko odlikovanje jest:

- A Velered kralja Tomislava s lentom i Velikom Danicom
- B Red Ante Starčevića
- C Red kneza Branimira s ogrlicom

NAGRADNA PITALICA

ČITAJ-IGRAJ-POBIJEDI

DOBITNICI GLAVNIH NAGRADA

Sedam dana
ljetovanja u Splitu
za dvije osobe
(Hotel Zagreb)

Marin PAUŠIĆ,
Ogulin

Sedam dana
ljetovanja u Puli
za dvije osobe
(Hotel Veli Jože)

Marta PITEŠA,
Split

Godišnja pretplata
na Hrvatski vojnik i
komplet DVD-a

Silvana JUROŠ,
Osijek

Poštovani čitatelji Hrvatskog vojnika!

Dan jubilarnog, petnaestog obilježavanja ustrojavanja oružanih snaga Republike Hrvatske za troje će naših čitatelja, nadamo se, biti dan kojeg će se rado sjećati i zbog jednog drugog razloga. Naime, uoči dvostruke zagrebačke proslave u Kranjčevićevoj i na Jarunu, načelnica MORH-ove Službe za odnose s javnošću i informiranje **Marijana Klanac** izvukla je kupone s imenima troje najsretnijih među čitateljima koji su bar jednom tijekom tri mjeseca i petnaest kola u našu redakciju poslali kupon s odgovorom na našu nagradnu pitalicu. Imena glavnih dobitnika smo, kao što vidite, objavili uz atraktivne nagrade koje im slijede. Zanimljivo je da su sva tri dobitnička kupona poslana u "neparnim" kolima. Kupon koji je Ogulincu Marinu Paušiću donio ljetovanje u Splitu objavljen je u sedmom kolu, drugonagrađena Splićanka Marta Piteša boravit će u Puli zahvaljujući kuponu prvog kola, a svoje DVD i pretplatu na Hrvatski vojnik Osječanka Silvana Juroš je "zaradila" točnim odgovorom na pitalicu devetog kola.

Naravno, kako smo i najavili, prije glavnog izvlačenja izvukli smo i dobitnike posljednjeg, **PETNAESTOG** tjednog kola. Nagrade su osvojili:

- 1.NAGRADA** - knjige *Vojna psihologija* - **Dražen BUKAL, Sračinec**
- 2.NAGRADA** - DVD *Zanimanje - Vojni pas* - **Nediljko PERKUŠIĆ, Ugljane**
- 3.NAGRADA** - uokvirena fotografija - **Branko KRANJČEC, Zagreb**

Nakon što smo našu prvu nagradnu pitalicu priveli kraju, možemo podvući crtu. Ugodno smo iznenađeni vašom reakcijom i odzivom, a posebno nas veseli što su kuponi stizali iz svih krajeva Hrvatske i da nas vrlo rado čitaju i pripadnice ljepšeg spola. Vjerojatno ćemo u budućnosti opet pokrenuti sličan projekt, jer smatramo da je to vrlo dobar način da se još više približimo svojim čitateljima.

Na samom kraju želimo zahvaliti svima koji su poslali makar jedan kupon i na taj način sudjelovali u igri, a svakako i čestitati onima koji su osvojili ukupno 45 tjednih i tri glavne nagrade.